

Duchovní zamyšlení

Základní obsah křesťanské nauky
Mše svatá
Svátost pokání
O církvi
Poslední věci člověka

Texty k adoracím

Bůh je Trojjediný
Panna Maria jako služebnice Páně
Za církev, zvláště za kněze
Za nás, ty, ke kterým přicházíme, obrácení hříšníků
Tajemství Eucharistie
O smíření
Za zemřelé

Důležitá poznámka:

Texty se vzájemně doplňují a někdy jeden předpokládá znalost ostatních, proto je doporučuji číst všechny.

Základní obsah křesťanské nauky

K čemu nás Bůh stvořil? To bývala první otázka v dřívějších katechismech. Tuto otázku bychom si měli také často klást. Co bude po tomto životě, který chceme naplnit službou Bohu? Žádné převtělování, ale máme prožívat věčné štěstí, být navždy zachráněni, nebo, jak říkáme, spaseni, a to k větší slávě Boží. Podobně se vyjádřil i sv. Augustin, že dokud nebudeme u Boha, nebudeme zakoušet pokoj.

Před hříchem prvního člověka vládla na zemi harmonie, nebyly nemoci ani žádné jiné nepříjemné věci. Soulad byl též v člověku samotném, kdy nižší mohutnosti byly podřízeny vyšším a člověk Bohu. Člověk měl též mimopřirozený dar nesmrtnosti. Tato nesmrtnost nepocházela ani tak z těla samotného, protože k vlastnostem hmoty nepatří, ale bylo to dáno vlastnostmi duše, která formuje tělo. Byl to však dar mimořádný, proto o něj bylo možné po neuposlechnutí přijít. Smrt je následkem hříchu. Dále byl člověk vybaven bezbolestností, což není nějaká necitlivost, měl pracovat, ale bez námahy. Podle učení sv. Tomáše neměl ani touhu po takovém dobru, kterého by se mu nedostávalo. Nebyl ovládnán žádostivostí, což se projevuje i tím, že se Adam a Eva před sebou nestyděli. Měl též jisté poznání Boha, ale nejednalo se o blažené patření, jaké mají svatí v nebi. Proto je chybné, když někdo zaměňuje ráj před prvním hříchem s věčným životem v nebi. Přesto však toto poznání Boha bylo dokonalejší než u nás, kteří už máme rozum zatměný hříchem. Největším darem však bylo to, že člověk byl bez hříchu; kdyby obstál ve zkoušce, mohl věčně žít s Bohem. Tento stav ale ztratil spácháním hříchu. Někteří teologové o tomto stavu – před prvním hříchem – mluví jako o stavu milosti posvěcující.

Protože nám Bůh dal svobodu, musel se člověk pro Boha rozhodnout dobrovolně. Podobně jako mimo tento viditelný svět a mimo tento čas byli podrobeni zkoušce andělé, tak i ve světě a v čase lidé. Zatímco však u andělů není možnost návratu, protože stáli výše než člověk a lépe poznávali, koho opouští, u člověka náprava možná je, ale k tomu se ještě dostaneme. Zkouška andělů s největší *pravděpodobností* spočívala v tom, že jim Bůh poodhalil svůj plán¹. Jeden vysoce postavený anděl a část dalších *dobrovolně* odmítli Bohu sloužit, protože se příliš orientovali sami na sebe a nechtěli se podřídit Bohu, který by se stal člověkem, a ani se nechtěli podřídit Té, ze které by přijal tělo. Proto je Panna Maria už v prvním tisíciletí vzývána jako *příčina přežalostného pádu démonů*. Pýcha již zmíněného anděla šla rychle dál, že se dokonce chtěl stavět na místo Boha. Jeho pokus i zasloužený pád je krásně popsán v podobenství o pádu babylónského krále v knize proroka Izaiáše 14. Uvedeme si zde jen část: „Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky (lat.: Lucifer) synu! Jak jsi sražen k zemi, ztročovateli pronárodů. A v srdci sis říkal: 'Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání, na nejzazším severu. Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit.' Teď jsi svržen do podsvětí, do nejhlubší jámy.“ Protože se jedná o něco, co se děje mimo náš čas, bylo by velmi zjednodušující, když by někdo chtěl určit dobu v dějinách, ke které by se tato událost vztahovala. Nyní se ještě podívejme do knihy Zjevení sv. Jana, kde je popisováno totéž. Zde je dokonce výslovně uvedena i spojitost mezi Marií a Božím plánem s Ní a mezi tímto pádem andělů: „Boží chrám v nebi se otevřel a ukázala se v něm archa jeho smlouvy.“ (Archa úmluvy ve Starém zákoně byla místem, kde se uchovávalo Boží slovo Logos – druhá Božská osoba – Syn. Byl tam též vzorek many – předobraz Eucharistie, Krista. Také tam byla Áronova hůl – můžeme myslet na „výhonek z kořene Jesse“ – Krista. A tak jako starozákonní archa v sobě obsahovala předobrazy Pána Ježíše, tak Ho Panna Maria nosila pod svým srdcem, proto je archa Jejím předobrazem.) Ale čtěme ještě dál: „Žena oděná sluncem s měsícem pod nohama a korunou z dvanácti hvězd.“ Proti této Ženě se postavil drak (symbol onoho pyšného anděla), který strhl třetinu hvězd z nebe, které podle výkladů symbolizují anděly, které strhl na svou stranu. Proti Ženě nic nezmohl, strhla se bitva a tento kdysi tak slavný anděl už neměl místo v nebi a byl svržen.

¹ Může se objevit otázka, jestli se vůbec dá mluvit o vykupitelském plánu, když lidé ještě nehřešili. Celá tato problematika je velmi složitá, řekněme si jen, že Bůh je vševědoucí a že mluvení o primární (dát věčný život všem) a sekundární (lidé zhřešili, vykoupit je a nabídnout odpuštění a těm, kdo ho přijmou, dát věčný život) Boží vůli je velmi zjednodušující, už proto, že u Boha není žádná změna.

Když ďábel viděl, do jakého stavu se *sám* svým dobrovolným odmítnutím Boha dostal, ve své závisti a nenávisti nepřeje ani lidem, aby prožívali věčné štěstí, o které sebe připravil.

Tak došlo k prvnímu hříchu lidí. Při četbě vypravování o něm můžeme pozorovat všechny prvky, které patří i k hříchům ostatním: neposlušnost Bohu, pýcha, touha po vlastní slávě, domněnka, že to s námi Bůh nemyslí dobře atd. Vidíme, jaký dopad má na každého z nás, když neřekneme hned zlé myšlenky *Ne*. Kdyby Eva na začátku odmítla: „Co říkáš, není pravda, nebudu se s tebou *vůbec* bavit!“ asi by vše dopadlo úplně jinak. Nechala se však oklamat, *pokračuje v rozhovoru*, připouští si myšlenku, že Bůh není dobrý, hledí na ovoce a uvažuje, že by mohlo být chutné, myslí, že něco nového získá, o čemž ale měla vědět, že to nezíská, rozhoduje se, rozhodla se pro neposlušnost Božímu příkazu (už v tomto okamžiku se jedná o hřích²) a nakonec utrhla. Podobně je tomu i u každého našeho osobního hříchu.

Protože se naši prarodiče uvedli do stavu odloučení od Boha, i my se v tomto stavu rodíme, obtíženi dědičným hříchem. Tento hřích zasáhl lidskou přirozenost, kterou rodiče svým dětem předávají, proto ji předávají v padlém stavu³. Je tomu tak pro jednotu lidského rodu. I když se v tomto stavu rodíme a tudíž se nejedná o náš osobní skutek, přesto se nazývá hříchem: „Skrze provinění *jednoho* člověka vstoupil do tohoto světa hřích a skrze hřích smrt, a tak smrt přešla na všechny lidi, protože *všichni zhřešili*.“ Protože říkáme, že byla zasažena lidská přirozenost, máme na mysli nejen tělo, ale i duši. Smrt je následkem hříchu. Nemyslíme pouze smrt duchovní, ale i tělesnou, která předtím nebyla, jak můžeme číst i v knize Moudrosti: „Bůh smrt neučinil.“ Smrt je až následkem hříchu, stejně jako i ostatní těžkosti.

Jak šlo lidstvo svými dějinami dál, přibývalo zla a zatemňoval se lidský rozum, proto lidé časem upadli do polyteismu (i když některé nejprimitivnější kultury mají dodnes monoteismus). Lidé místo Boha začali uctívat ďábla, protože pohanské kultury nejsou ničím jiným, jak můžeme snadno vidět např. při zkoumání starých náboženských obřadů indiánů.

Bůh ale ve své lásce chce, abychom byli zachráněni. Nabízí lidem odpuštění, když se obrátí a přijmou ho. Víme ale, že mezi základní pravdy patří, že Bůh je nejvyšší spravedlivý. Proto se někdo může ptát: Není Boží odpuštění v rozporu s Jeho spravedlností? Když se ale podíváme, jakým způsobem nám Bůh odpouští, poznáváme, že nikoli. Nejedná se totiž o nějaké přehlížení našich hříchů, jak se mnozí domnívají, nějaké zapomenutí. Boží spravedlnost zůstává. *Proto se Bůh Syn stal člověkem, aby nás svou smrtí vykoupil a navěky spasil*. Touto Jeho smrtí je učiněno zadost spravedlnosti. Z této Jeho oběti na kříži pramení pro nás možnost odpuštění. Kristova smrt je z Božího rozhodnutí podmínkou pro to, aby nám mohlo být odpuštěno⁴, ať už si různí teologové říkají cokoli jiného a odůvodňují to jakkoli. Církev to tak vždy věřila, věří a věřit bude. Vždyť i v Písmu Sv. jak Sz, tak i Nz můžeme na mnoha místech číst o tom, že Pán Ježíš trpěl za naši spásu, aby nám mohlo být odpuštěno, a že to bylo z vůle Otce. Tak např. v knize proroka Izaiáše: „On byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost ... jeho ranami jsme uzdraveni ... jeho však Hospodin postihl pro nepravost nás všech ... raněn pro nevěrnost mého lidu ... *ale Hospodinovou vůlí bylo ... aby položil svůj život v obět' za vinu*.“ List Židům volně cituje čtyřicátý žalm: „Kristus, když přichází na svět, říká: 'Oběti ani dary jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo (proč? Aby se mohl na kříži obětovat za naši spásu). V zápalné oběti ani v oběti za hřích, Bože, jsi nenašel zalíbení, proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli.“ I sv. Pavel píše v prvním listu Korint'ánům: „Kristus zemřel za naše hříchy ve shodě s Písmem.“ V knize Zjevení sv. Jana je oslavován Pán Ježíš takto: „Protože byl zabit a svou krví jsi vykoupil Bohu lidi.“ Z těchto několika citátů by nám mělo být jasné, že se Bůh stal člověkem, aby nás svou smrtí vykoupil z hříchů, že Kristova smrt je náhradou za naše hříchy, že je to *projevem Boží lásky*, jak čteme v evangeliu podle sv. Jana: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého Syna.“ Ponechme stranou zbytečné úvahy o tom, jak by to bylo s Božím vtělením a co by bylo jeho důvodem, kdyby člověk nezhrěšil. Člověk zhřešil, proto se Bůh stává člověkem, aby nás vykoupil.

² „A jak je to s myšlením? Od jaké chvíle je *myšlenka* hříchem?“ Jak známo, hřešit se dá buď myšlením, mluvením, skutkem nebo zanedbáním. I v případě hříchu myšlením pak rozlišíme pokušení, které ještě není hříchem a souhlas. Když se člověk *sám* zaobírá tím, o čem poznává, že by neměl, to už hříchem je. Stejně tak je hříchem, když se člověk *nebrání* špatným myšlenkám, které na něho přicházejí jako pokušení.

³ Proč také pokřtění rodiče předávají lid. přirozenost v padlém stavu? To, co člověk při křtu dostává, je milost, tj. nezasloužený Boží dar, nepatří tedy k samotné přirozenosti (kterou se předává). Navíc i po křtu zůstávají některé následky hříchu, křest tedy neuvádí přirozenost zcela do původního stavu. To, co se děje při křtu, je zcela zvláštní zásah, podobně, jako zvíře nabarvené nestíratelnou barvou nebude rodit taková zvířata.

⁴ Že to však neznamená, že by byl Bůh Otec krvežiznivý, si ukážeme níže.

Stačí Kristova oběť na odpuštění všech hříchů? Ano, protože Pán Ježíš je pravý Bůh i pravý člověk (i když jediná osoba), proto má Jeho oběť nekonečnou cenu. (Pozn.: *Pravý Bůh a pravý člověk neznamená napůl Bůh a napůl člověk, ale skutečně pravý, totiž s celým božstvím, s celým lidstvím.*)

Podívejme se nyní na rozdíl mezi jednáním prvního Adama a druhého, kterým je náš Pán, Ježíš Kristus: Zatímco první Adam neposlechl, Pán Ježíš se ve všem podřídil vůli svého Otce a byl poslušný až k smrti na kříži. Zatímco Eva (to znamená *Matka všech živých*) neobstála, tak nová Eva, Panna Maria, matka všech živých (v tom duchovním smyslu) říká: „Jsem služebnice Páně.“ a plní Boží vůli. Stala se Matkou Krista, který nám na základě toho, co získal svou obětí na kříži, dává život, tak se stává matkou všech živých. Také může být nazývána „matkou všech živých“ proto, že tím, že i Ona za nás trpěla pod křížem svého Syna, rodila nás tajemným způsobem pro věčný život. Zatímco první Adam uvedl na celé lidstvo smrt, druhý Adam, Kristus, nabízí všem možnost odpuštění, abychom mohli věčně žít. Zatímco se první Adam svým chováním zřekl dober spojených s životem v ráji, zřekl se druhý Adam pohodlí a chtěl zakoušet ta největší muka na kříži, abychom my mohli získat dobro, která jsme ztratili. Vždyť říká: „Toužebně jsem si přál jít s vámi tohoto beránka, dříve, než budu trpět.“ Při četbě popisu Jeho cesty do Jeruzaléma vidíme, že pospíchal před ostatními. Tak toužil splnit Otcovu vůli, i když věděl, co Ho čeká. Podle sv. Kateřiny nebyla Jeho úzkost a bolest v Getsemanské zahradě z nadcházejícího utrpení větší, než z toho, kdy už konečně splní to, proč přišel. Tak toužil po naší spáse, tak nás miluje.

Zemřel tedy za naše hříchy, ale pak zvítězil, vstal z mrtvých a tím dovršil své dílo zde na zemi, i když k onomu zadostičinění stačila pouze Jeho oběť na kříži – vždyť slova „Dokonáno je.“ říká ve chvíli umírání. Ale při zmrtnýchvstání se zřetelněji ukazuje Jeho vítězství a dokazuje se tak i Jeho božství, protože není možné, aby smrt měla moc nad Bohem. (Musíme ale rozlišit toto zmrtnýchvstání (s probodeným srdcem...) a probuzení se z klinické smrti, což je něco úplně jiného).

A toto, co jsme si zde trochu rozvinutě uvedli, je základním obsahem křesťanského hlásání: *Svět byl stvořen⁵ dobrý, člověk byl dobrý, měl se pro Boha rozhodnout svobodně. Této svobody zneužil a odvrátil se od Boha, Bůh nám ve své lásce chtěl nabídnout odpuštění, proto se Bůh Syn – druhá Božská osoba - stal člověkem – přijal lidství, aby vykoupil lidství, vzal na sebe všechny naše hříchy a zemřel, tak bylo učiněno zadost Boží spravedlnosti a odtud, z Jeho oběti, máme možnost odpuštění našich hříchů. Stačí, abychom se obrátili a toto odpuštění křtem (nebo pak ve sv. zpovědi) přijali. Vstal z mrtvých a vytváří z nás společenství – katolickou církev, které seslal na jejím počátku Svatého Ducha – třetí Božskou osobu. (Pozn.: Tři osoby, ale jediný Bůh, každá osoba celý Bůh, proto si jsou rovný).*

Asi jste už někdy slyšeli kázání, které je poslední dobou dost rozšířené, o ptáčích, které nějaký člověk koupil od zlého kluka za vysokou cenu, aby je pustil na svobodu a nemuseli zahynout. A že prý podobně za nás Pán Ježíš zaplatil Zlému vysokou cenu, svůj život, aby nás osvobodil. Toto přirovnání má ale *velikou chybu*, která ho činí nepoužitelným. Vysvítá z toho, jako by Kristus svou oběť přinesl d'áblu. Když se ale nad tím zamyslíme, poznáváme, že by se takto Pán Ježíš úplně zpronevěřil svému poslání a co víc, jednalo by se o ten největší skutek modloslužby. Ne, že by učinil zadost za naše hříchy, ale sám by se dopustil hříchu, a to největšího, jaký si lze jen představit! Bohočlověk by se obětoval d'áblu. Vždyť co jiného je hřích, než že se to, co patří Bohu, dá někomu jinému. A už ve Starém zákoně se oběti směly přinášet jen Bohu a obětoval-li někdo jinak (tedy Zlému), byly za to nejpřísnější tresty. A přitom tyto starozákonní oběti měly význam jenom symbolický, byly to předobrazy jediné oběti novozákonní, kterou je Kristus, Kristus, který – lidsky řečeno – patří svému Otcovi. Pán Ježíš byl bez hříchu, a také proto má Jeho oběť takovou cenu, jakou má. Svou smrtí nás vyrval d'áblu, a ne že by se mu vydal ještě On sám! Vydát se do rukou zlých a obětovat se zlým, to je něco úplně jiného. To nás ale nesmí vést k opačnému omylu, totiž že bychom se dívali na Boha Otce jako na krvežiznivého. Vždyť, jak jsme si řekli, v knize Moudrosti se píše, že Bůh smrt neučinil a že *nemá zalíbení*, když umírají živí. To je třeba mít na paměti: Nemá zalíbení ve smrti, není tedy krvežiznivý. Důvod Kristovy smrti je jiný: naše hříchy, které nám chce ve své lásce odpustit. Vydal se na smrt z lásky k nám, to je pravda, ale k této smrti by nedošlo, kdybychom nezhřešili.

Někteří teologové neuváženě tvrdí, že Kristova smrt nemůže učinit zadost za všechny hříchy, což odůvodňují, že má sice nekonečnou cenu, ale samotné ukřižování, hřích „bohovraždy“, je též nekonečný a když se přičtou ještě ostatní hříchy, mají dohromady větší hodnotu. Toto uvažování je zcela scestné,

⁵ *Jak byl svět stvořen, to řeší přírodní vědy. Bible není učebnicí dějepisu. Tím neříkám nic víc, ale ani nic méně.*

protože s nekonečnem nemůžeme počítat jako s jednotlivými čísly! Je logicky nesprávné tvrdit, že nekonečno plus N je víc než nekonečno samotné.

A na závěr se dostáváme k otázce, k čemu jsou dobré misie, k čemu je dobré toto dílo Antiochie a podobné akce. Je to jednoduché: Aby se ti, kteří ještě neslyšeli tuto radostnou zvěst, kterou jsme si výše shrnuli, o ní dozvěděli a mohli se obrátit k Pánu. Vždyť jak by mohl Boha prosit o odpuštění někdo, kdo o této možnosti vůbec neví? Odtud pak poznáváme i nutnost modlitby, aby Pán poslal dělníky na svou zeň. Ve své lásce nám totiž nabízí, abychom na jeho díle měli podíl, aby nás pak mohl štědře odměnit.

Svěřme nyní toto dílo do rukou Panny Marie, jak i Pán Ježíš chtěl své vykupitelské dílo dělat s Ní, a to dokonce takovým způsobem, že k uskutečnění Jeho díla byla nutná.

Mše svatá

Už minule jsme si řekli, že poté, co jsme jako lidé Boha odmítli a tak se od Něho odvrátili, On nás nezavrhl, naopak, nabízí nám odpuštění. Naše situace tedy není beznadějná. I když kolem sebe pozorujeme úpadek a šíření zla, existuje východisko, kterým je náš Pán, Ježíš Kristus, a Jeho vykupitelská oběť. Nemusíme zoufat, i kdybychom spáchali cokoli, obrátíme-li se a přijdeme s lítostí k Pánu, pro Jeho oběť nám může být odpuštěno. K tomuto odpuštění ustanovil dvě svátosti, a sice křest a svátost pokání (smíření) (za jistých okolností též při svátosti pomazání nemocných dochází k odpuštění hříchů). Někomu se to může zdát jednoduché: Využil jsem nabízenou milost k obrácení, chci se polepšit, je mi líto, že jsem udělal to či ono, vyzpovídám se (nebo u katechumenů: přijmu křest) a je mi odpuštěno? Není to tak jednoduché. Zde totiž vidíme jen část skutečnosti, tu, která se týká nás. Je pravda, že Bůh ve své lásce po nás chce tak málo, a navíc nám při tom ještě pomáhá. Ale Bůh je též nejvyšší spravedlivý. Může nám tedy odpustit, když my k tomu musíme dělat jen tak málo? Kde je náhrada za to všechno zlo, které jsme spáchali svým hříchem? Stačí naše lítost a obrácení? Jistěže ne! Tou náhradou, tím platidlem, tím, odkud je vůbec možné o nějakém odpuštění mluvit, je Kristova oběť na kříži. Abychom my nemuseli trpět ve věčném, beznadějném a bezvýchodném stavu (protože hřích je něco tak velkého, že si sami z něho pomoci nemůžeme), vzal to Ježíš Kristus na sebe. Jako pravý Bůh má moc zachránit nás z tohoto pro nás neřešitelného stavu, jako pravý člověk může nahradit trest člověka („přijal lidství, aby vykoupil lidství“). To je též obsahem čtvrté základní pravdy: *Bůh Syn se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a navěky spasil*. A protože je Ježíš Kristus nejen pravým člověkem, ale též pravým Bohem, má Jeho oběť nekonečnou cenu a může tak být zadostučiněno za všechny hříchy. Pokání, které bývá člověku uloženo při sv. zpovědi, je spíše pro nás, ale samo nemůže nahradit to, co jsme zavinili svými hříchy, i když to často mnozí na naši adresu posměšně říkají. Tou náhradou je Kristova oběť na kříži. A Bůh jde ve své lásce ještě dál. Nabízí nám dokonce, abychom tuto Jeho oběť mohli stále prožívat, a to ne jako nějakou vzpomínku, ale skutečně, živě. *A to je mše svatá*.

Mše svatá se totiž od oné oběti na Kalvárii (Golgotě) svou podstatou vůbec neliší. Jediným rozdílem je *způsob* obětování. Tam se Pán Ježíš obětoval krvavě, zde se obětuje tak, že se odděleně promění chléb a víno v Tělo a Krev Ježíše Krista. Není to jiná (nová) oběť, ale tatáž, ne zopakovaná, ale zpřítomněná na toto místo a do této chvíle. Sv. Jan Zlatoústý o tom říká: „My obětuje vždy téhož Beránka, a ne dnes jednoho a zítra druhého, nýbrž stále téhož. Proto je oběť vždy jen jedna. I nyní přinášíme onu oběť, která byla tehdy přinesena a která se nikdy nestráví. Nezpůsobí to člověk, že se dary (chléb a víno) stanou Kristovým tělem a krví, nýbrž sám Kristus, který byl za nás ukřižován.“

Někdo by se mohl ptát, proč stále mluvíme o Ježíšově oběti, o mši sv. Toto „pohoršení kříže“ není ničím novým. Už sv. Pavel to musel řešit a říká, že to židy uráží a pohané to považují za pošetilost, ale pošetilá Boží věc je moudřejší než lidé. A říká: „*Nechci u vás znát nic jiného, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného*.“ On ví, proč. Nebyli jsme vykoupeni Ježíšovými zázraky ani zmrtvýchvstáním, ale Jeho smrtí.

Na první pohled by se zdálo, že se během posledních desetiletí poněkud zastřela skutečnost, že mše svatá je Kristovou obětí, obětí za naši spásu. Proto mnozí už zapoměli na to, o čem se sice kdysi učili v náboženství, ale co nyní už není tak zřejmé. Jiní, kteří o tom nikdy ani neslyšeli, se velmi diví, když někdo zdůrazňuje obětní charakter mše svaté. Ale mše svatá je obětí. To není pouhá bezobsažná fráze, to je její charakteristika, to je její nejjednodušší definice. Bohužel, dnes se často o mši sv. mluví jako o pouhé hostině, navenek často vypadá jak nějaká one-man-show či jiná společenská akce. To je ale chyba. Když se však vrátíme ke klasickému křesťanskému pohledu na mši sv., jak ji Církev vždy chápala, musíme odmítnout nejen novodobý výstřelek či nešvar. Myslím, že jádro celého problému spočívá právě v tom, jak mši svatou chápeme. Je-li to one-man-show, může si tento dělat, co chce. Je-li to společenská akce, může si společenství dělat, co chce. Je-li to představení, mohou si lidé v presbytárii dělat, co chtějí, hlavně, aby se to líbilo, aby upoutali, aby sklidili potlesk. Ale je-li mše svatá posvátný úkon, už nemůžeme prosazovat sebe. Mše svatá je posvátný úkon, kdy Pán Ježíš nabízí sám sebe svému Otci k počtě za naši spásu, kdy se děje naše vykoupení. A uvědomíme-li si, že obětníkem i obětí je Ježíš Kristus (protože kněz Ho jen zastupuje a jedná v Jeho osobě, tím, kdo vše koná, je sám Ježíš), a dále si

uvědomíme, že bohoslužba, kterou mše bezpochyby je, je určena Bohu – jak vyplývá už z toho slova, úplně se změni náš přístup ke mši svaté. Říkáme-li, že je určena Bohu, tím se nezpochybňuje, že její ovoce je určeno nám, lidem.

Je dobré, když se někdy při mši sv. zastavíme, osvobodíme se od všeho vnějšího a nedůležitého, co se kolem nás děje a co ruší, a uvědomíme si: Stojím na Kalvárii. Kristus se v tuto chvíli obětuje jako tehdy, obětuje se i za mě, aby i mé hříchy mohly být jednou odpuštěny. Co se asi v tuto chvíli děje mimo tento viditelný svět? Zlo je přemáháno. Jako hřích spočívá v neposlušnosti vůči Božímu přikázání, tak zase Kristus svou poslušností až k smrti přemáhá hřích. Právě teď. Je činěno zadost Boží spravedlnosti, náhrada za naše hříchy. Dábel je přemáhán, nám se vrací možnost spásy, věčného štěstí s Bohem. Díky Kristu a Jeho oběti, která se právě teď děje...

Řekli jsme si, že to není jen nějaká připomínka, ale skutečné zpřítomnění. Všechno, co se tehdy událo na Kalvárii, děje se i nyní, se stejnou důležitostí, velikostí i dopadem. Nyní vidíme, co je mše svatá, i její velikost. Poznáváme, že to není záležitost naše, ani to není záležitost kněze, dokonce ani toho shromážděného společenství. Není to totiž žádná společenská akce, je to Kristova oběť. Mše svatá je záležitostí mezi Bohem Synem a Otcem. Obětníkem i Obětí je On, určena je Otcovi. Nás se týká jen tak, že se obětuje se za naši spásu a že také Církev jakožto Kristovo tajemné Tělo má na této Jeho oběti podíl. Ale pozor! Stejný výraz („tělo“) zde má různé zabarvení (jednou je míněn doslovně, v druhém případě se jedná o přirovnání). Na kříži visel On, ne my všichni katolíci všech dob. On sám stačí.⁶ Slova „Dokonáno je“ už zazněla. Je to Jeho oběť. K výše řečenému - také zde platí ono Pavlovské „Nežiji už já, ale ve mně žije Kristus.“ Ve své lásce nám Pán dovoluje být při tom. Ale to by nás mělo spíše vést k pravdivému sklonění se před Bohem, než k nějakému kreativnímu prosazování sebe. Když ani Pánu Ježíši při Jeho oběti nešlo o sebe – vždyť umíral – ale šlo mu o splnění Otcovy vůle, tím spíše by nám nemělo jít o nás při této Jeho oběti, při mši svaté. Proto je třeba při mši svaté dodržovat všechny předpisy. Kde jde o Boží věci, tam si nemůžeme my, lidé, počínat svévolně. Není to naše věc, nemůžeme si dělat, co chceme.

Také se ukáže, že všechny spory ohledně oblékání, hudebního doprovodu, rozdělování liturgických služeb apod. jsou zbytečné. Uvědomím-li si, že toto je konání Krista, že nám dovoluje přiblížit se k tomu, že se jedná o nejposvátnější chvíle; uvědomím-li si, jaký je rozdíl mezi Bohem a mnou, obyčejným hříšným člověkem, pak nechci prosazovat v Božím domě své zájmy a usilovat o své pohodlí. Snažím se, aby Bůh byl středem všeho a nechci strhávat pozornost na sebe. Ale základem je správné vědomí o mši sv., vědomí, že jsem v Božím domě, ne ve svém, že se toto zde neděje pro mě (i když za mě a za mou spásu). Není povolen nějaký druh hudebního doprovodu? Nemám právo prosazovat své zájmy, i když se mně třeba něco líbí. Až půjde o mě, tam ať jsem středem. Ale zde ne. A že jsou podobné zvyklosti rozšířené? Je více věcí, které jsou rozšířené, ale jsou špatné. A má tu či onu liturgickou službu vykonávat řádně ustanovený služebník⁷? Tak ať ji vykonává on. Nemusí být vidět mě, vždyť o mě nejde. Proč se uchýlovat k mimořádnostem, když je možný řádný způsob? Vzpomeňme si na vzpuru Kórachovců ve Čtvrté knize Mojžíšově. Chtěli konat liturgické služby, na které neměli právo. Tehdy argumentovali tak, jak mnozí „liturgičtí aktivisté“ dnes, ale Bohu se to nelíbilo...

Když se vrátíme k definici mše svaté, snadno též poznáme, co je jejím vrcholem. Je-li Kristovou obětí, je to chvíle, kdy dojde k zpřítomnění této oběti. A tou chvílí je okamžik odděleného proměnění chleba a vína v Krista. (Tím ovšem nijak nesnižujeme důležitost přijímání, které má pro náš život s Bohem nesmírný význam: Při sv. přijímání se s Ním setkáváme tím nejdokonalejším způsobem. Nakonec - při každé mši sv. musí alespoň kněz přijímat.)

Podobně, jako skutečná přítomnost Jeho Těla a Krve, celého božství i lidství trvá, dokud trvají způsoby chleba a vína, tak se i Kristus zde a nyní obětuje od okamžiku proměňování tak dlouho, dokud trvají způsoby. A toto obětování je stále jedno a totéž, jako i oběť je jedna. Tak i při našem přijímání se děje stále totéž Kristovo obětování, které zde začalo v okamžiku proměňování. Ale o žádném obětování při přijímání by nemohla být řeč, kdyby se chleba a víno nestaly Kristem. Také proto je třeba přiznat proměňování větší význam, než přijímání. Navíc pro platnost a účinnost Kristovy oběti není vůbec nutné naše přijímání, i když se vřele doporučuje, ale doporučuje se z jiného důvodu. Pro platnost mše sv. je však nutné platné oddělené proměňování.

⁶ Srov. Iz 63.

⁷ Např. je-li přítomen trvale ustanovený lektor, má číst on.

K čemu dojde při proměňování? Už jsme si řekli, že dojde ke zpřítomnění Kristovy kalvárské oběti, že se děje dílo našeho vykoupení, stejně jako tehdy, i když jiným způsobem. Ale co se děje s přinesenými dary? Něco dost důležitého: Přestávají existovat. Celá podstata (v tom starobylém filosofickém významu slova) chleba a vína se mění v podstatu Ježíše Krista. Pán Ježíš je pravý Bůh a pravý člověk, máme tedy před sebou Jeho Tělo i Jeho Krev, ale i Jeho lidskou duši, též celé Jeho božství, pod každou způsobou celý Kristus. Proto Nejsvětější svátosti přísluší pravá bohopocta, klanění (latreia). Dojde tedy k přepodstatnění. Tento starobylý pojem *přepodstatnění (transsubstanciace)* je velmi příhodný. Je často velmi nebezpečné používání nových pojmů, jako *transfinalizace* a *transsignifikace*, protože tyto často v důsledku zatemňují nauku o přepodstatnění, dokonce ji někdy mohou i nepřímo popírat. I když je někdo katolicky vzdělán a jeho víra není těmito pojmy ohrožena, přesto musíme říci, že zdaleka nevystihují všechno to, k čemu při proměňování dochází.

Kdo může slavit mši svatou? Platně a povoleně ji může sloužit jen platně vysvěcený katolický kněz, kterému nebrání církevně-právní překážky.

Kdo může přistoupit ke sv. přijímání? Pokřtěný katolík, který není stížen jistými církevními tresty, který nemá těžký hřích, věří, že je zde skutečně přítomný Ježíš Kristus, dodržel stanovený eucharistický půst a žije podle křesťanských zásad. Přijímá-li člověk podruhé, musí tak činit při mši, které se účastní od začátku do konce. Potřetí během jednoho dne už přijímat nemůže, snad jen v nebezpečí smrti jako viaticum. Co se týká přijímání nekatolíků při katolické bohoslužbě, jedná se o mimořádnost a podmínky, které ale nelze obejít, jsou stanoveny církevním právem. Při eucharistii totiž myslíme na jednotu, která zde dosud chybí. Navíc společné slavení Eucharistie je cílem, ne cestou k dosažení jednoty. Až bude jednota, teprve pak bude společné slavení mše svaté se společným přijímáním.

Mluvíme-li o Eucharistii, máme na mysli jednak Krista, přítomného zde pod způsoby chleba a vína, jednak díkůvzdání, jednak mši svatou.

Jak známo, existuje jednota mezi Kristovou kalvárskou obětí, nebeskou liturgií a mší svatou. Protože Pán Ježíš je už zmrtvýchvstalý a oslavený a také proto, že celé Jeho dílo tvoří jeden celek, patří do mše svaté též velikonoční radost. Ale rozlišujeme vnitřní radost a nějaké vnější bujaré veselí. Toto bujaré veselí už do mše svaté nepatří, jednak pro posvátnost chvíle, jednak z ohledu na ostatní, které bychom mohli rušit, ale též z jiných důvodů. Při soukromé modlitbě si mohou dělat téměř vše, co chci, pokud je to vhodné. To je moje konání. Ale při mši svaté ne, to je totiž dílo Kristovo.

Účast na mši svaté nás zavazuje: Pán odpouští nám, i my máme odpouštět. Dále: tentýž Kristus, který je zde před námi, je ten, který říká: „Měl jsem hlad a dali jste mi najíst.“ Odcházíme-li ze mše sv., měli bychom si uvědomit, že jsme se setkali s Bohem; pokud jsme byli u sv. přijímání, setkali jsme se s Ním zvláštním způsobem, skutečně. Ani v Písmu, ani kde jsou dva nebo tři *v Jeho jménu*, ani nikde jinde není přítomen tímto způsobem. Jen ve své nebeské slávě a v Eucharistii je přítomen i podstatně, s celým božstvím i lidstvím. Jak odcházíme ze mše sv.? Čím se zabýváme? A čím se zabývala Panna Maria, když odcházela z Kalvárie?

Svatost pokání (svátost smíření, sv. zpověď)

Svatost pokání řadíme spolu se svátostí pomazání nemocných mezi svátosti uzdravení. Jako všechny svátosti, kterými Pán Ježíš vybavil svou Církev, aby jimi sloužila věřícím na cestě k věčnému životu, tak i tyto mají svou sílu a účinnost z Kristovy oběti. Při uvažování o této svátosti můžeme vidět, že v životě křesťana nemá zoufání místo, že je zbytečné. Tuto svátost ustanovil Pán Ježíš proto, aby křesťan, který *po křtu* upadl do těžkého hříchu, měl možnost nápravy. Člověk sice při křtu získává vedle odpuštění hříchů též mnohé milosti, ale jeho lidská přirozenost je narušená, kromě toho je obklopen světem, ve kterém je mnoho zla, takže má příležitost k pádu. Vždyť i sám v sobě může pozorovat projevy žádostivosti, totiž náklonnosti ke hříchu.

Některé svátosti nejsou za normálních podmínek pro spásu nutné, i když velmi prospěšné. Svátost pokání (smíření) je nutná pro toho, kdo se po křtu dopustil těžkého hříchu. *Těžkým hříchem rozumíme vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona (jak ho poznáváme ve svědomí – o svědomí níže), a to v závažné věci*⁸. Existuje všeobecné přesvědčení, že když člověk s těžkým hříchem, který skutečně nemá příležitost přistoupit ke svátosti smíření (a kdyby příležitost měl, využil by jí), zemře, bude Bohem přijat, ale pod podmínkou, že litoval svých těžkých hříchů *z lásky k Bohu*. – Tuto lítost nazýváme *lítostí dokonalou*. (Lítost ze strachu před Božím trestem, ze strachu z věčného zavržení, zde sama nestačí.) Jedná se však o mimořádnost, řádným způsobem, jak dosáhnout odpuštění těžkého hříchu, je pouze svátost smíření. Zde jsem mluvil o člověku, který nemá možnost vyzpovídat se. My, kteří tuto možnost máme, nemůžeme jednat, jako bychom ji neměli. Nejedná se o dva rovnocenné způsoby. Nakonec i tento člověk, dostane-li se z nebezpečí smrti, musí přistoupit ke svátosti smíření a tyto těžké hříchy vyznat.

Když už jsem zmínil dokonalou lítost, podívejme se ještě na další druhy lítosti. Předně si ale řekněme, že lítost je záležitostí nejen citu, ale hlavně vůle, a to je důležité. Dá se též říci, že je vnitřní bolestí.

Lítost můžeme rozdělit na tu, která je

- 1) z pohnutek ryze lidských (např. sebelítost – dostanu pokutu, bude ostuda apod.) – tu zde vůbec uvažovat nebudeme
- 2) z pohnutek vyšších
 - 2.a) nedokonalou – ze strachu z Božího trestu, z nemožnosti věčného života v nebi, ze zavržení
 - 2.b) dokonalou – z lásky k Bohu

Přistupují-li k svátosti smíření, ať už s lehkým hříchem nebo s těžkým, stačí nedokonalá lítost, i když dokonalá je lepší.

Podobně k odpuštění lehkých hříchů mimo svátost smíření stačí nedokonalá lítost. (Lehké hříchy se od těžkých liší tím, že se nejedná o závažnou věc, nebo že je snížena dobrovolnost či vědomost (ale ne zaviněně))

Ale k odpuštění těžkých hříchů mimo svátost smíření je nutná dokonalá lítost. (**Chce-li však člověk přistoupit ke sv. přijímání, musí přesto jít nejdříve ke sv. zpovědi**⁹.) Jakmile má možnost přistoupit ke sv. zpovědi, stejně musí tyto hříchy vyznat, takže stále platí, že všechny těžké hříchy spáchané po křtu

⁸ Není pravda, že dokud člověk nemá jistotu o těžkém hříchu, že ho nemá. To se sice někdy říká, ale je to v rozporu dokonce i s Písmem svatým. Je-li splněno, co jsem ve výše uvedené definici těžkého hříchu napsal, jedná se o těžký hřích, ať už si ho uvědomuji nebo ne. Ona „vědomost“ totiž znamená vědět - poznat ve svědomí Boží zákon, vědět, že toto se nemá a je to závažné, a ne vědět, že hřích, kterého se dopustím, bude těžký.

⁹ Vyskytnou-li se pochybnosti, zda má těžký hřích, pro jistotu vzbudí dokonalou lítost a jde ke sv. přijímání, vyzpovídat se může potom. Pokud ale ví, bez větších pochybností, že má těžký hřích, už přijímat nemůže, dokud se nevyzpovídá, byť by vzbuzoval jakoukoli lítost.

(s jejich počtem a okolnostmi) je třeba vyznat. Platí to i tam, kde člověk přijímá hromadné rozhřešení *bez vyznání*: Při další zpovědi musí říct, že minule přijal rozhřešení tímto způsobem, a vyznat i ty těžké hříchy, které mu byly tehdy takto odpuštěny. Možnost využít dokonalé lítosti k odpuštění bez zpovědi je zde pro případy, jako např. když někdo ztroskotá a zachrání se na opuštěném ostrově, kde se do smrti už s nikým, tedy ani s knězem, nesetká.

Obrácení je jednak dílem Boží milosti, ale je zde i nutná spolupráce člověka. Bůh nikoho nenutí. Možnost obrácení a odpuštění nabízí sice všem, ale člověk se musí rozhodnout dobrovolně.

Praxe pokání byla pro křesťany samozřejmostí od počátku církve. Při různých skutečích pokání můžeme myslet na sebe, ale i na druhé, také na ty, kteří zemřeli ve stavu milosti posvěcující (bez dědičného hříchu a osobního těžkého), ale nebyli ještě dokonalí – duše v očistci. Tyto skutky pokání můžeme vidět v životě snad každého svätce. V posledních staletích jsme v této oblasti poněkud ochladli, přesto je to stále důležité, proto jsme v Lurdech i na mnoha jiných místech vybízení k větší horlivosti.

Řádné slavení svätosti smíření má pět částí:

První je zpytování svědomí. Člověk vzpomíná: Mám nějaký těžký hřích spáchaný po křtu, ze kterého jsem se ještě nevyznal, nebo vyznal, ale zpověď byla neplatná? Kolikrát jsem se tohoto hříchu dopustil? Jaké byly okolnosti? Pomocí při zpytování svědomí nám může být desatero Božích přikázání, patero církevních přikázání, ale též seznam ctností nebo i horské kázání uvedené v Matoušově evangeliu páté až sedmé kapitole. Užitečná jsou i tzv. zpovědní zrcadla uvedená např. v kancionálu. Před zpytováním svědomí je dobré vzývat o pomoc Ducha svätého, protože náš rozum je už dost zatemněn hříchem a naše hodnocení není tak přesné a objektivní. Mluvím-li o zpytování *svědomí*, je třeba uvést, že člověk s porušenou přirozeností má též více či méně porušené svědomí, které tudíž není věrným odrazem Božího zákona. Proto je nutné, aby každý člověk své svědomí vychovával. Především podle Desatera Božích přikázání, horského kázání, dále podle Tradice Církve a Učitelského úřadu Církve, protože zde platí Kristův příslib, že se postará, aby i v této oblasti učila Církev pravdivě. Svědomí není má soukromá věc, má být věrným odrazem Božího zákona, jako i pečeť musí být věrným otiskem pečeti. Zpytování svědomí má být důkladné, a ne až ve frontě před zpovědníci.

Druhou částí je lítost spojená s předsevzetím polepšit se. Bez lítosti a tohoto předsevzetí není zpověď myslitelná. Člověk přistupující ke sv. zpovědi, kterému chybí tyto prvky, znevažuje Boží věci i Boha samotného a dopouští se vlastně hříchu svatokrádeže. Hříchy mu odpuštěny nejsou a ještě si přidává další. Zneužívá Boží dobrotu a sám sobě zabraňuje přijmout odpuštění, protože se mu uzavírá. Když nelituji, jak mohu stát o odpuštění?

Jak jsme si už řekli, ke svätosti pokání (smíření) stačí nedokonalá lítost, tedy ze strachu před Božím trestem.

Třetí: Dávám si konkrétní předsevzetí, splnitelné, protože obecně vyjádřená touha polepšit se vyzní často do prázdna.

Čtvrtou částí je vyznání hříchů. Toto vyznání je nutné, stejně jako je nutná lítost spojená s předsevzetím polepšit se. *Kajícník je povinen vyznat všechny těžké hříchy, spáchané po křtu, kterých si je po pečlivém zpytování svědomí vědom a které ještě nevyznal, dále jejich počet (neví-li, pak alespoň přibližně nebo obecně – několikrát, často, mnohokrát) a okolnosti, které mají vliv na druh skutku (např. je rozdíl uhodit rodiče a uhodit sourozence).* Potřebu vyznat hříchy knězi naznačil sám Pán Ježíš při ustanovení této svätosti. Podobně, jako lékař nemůže léčit nemoc, kterou nezná, tak ani kněz nemůže odpustit hřích, který nezná. Kněz zde jedná jménem Krista, nikoli sám ze sebe. Z pochopitelných důvodů je pod těmi nejpřísnějšími tresty zavázán mlčením, a to bez výjimky a za všech okolností. Je třeba vyznat i ty těžké hříchy (samozřejmě plus počet a okolnosti), na které jsme při dřívějších zpovědích *zapomněli*. Též ty, které nám byly odpuštěny např. při přírodních katastrofách hromadným rozhřešením. Též ty, kterých jsme sice litovali dokonalou lítostí, ale které jsme ještě nevyznali. Prostě všechny. Vše se doporučuje vyznávat se i z lehkých hříchů. Člověk tak snáze dosáhne jejich odpuštění, a také, může se nyní mylně domnívat, že se jedná o lehké, a přitom tehdy je spáchal jako těžké. Navíc pravidelná zpověď i třeba jen z lehkých hříchů je užitečná pro duchovní růst.

Když člověk *vědomě* zamlčí něco, co je povinen vyznat, dopouští se těžkého hříchu svatokrádeže a navíc je celá zpověď neplatná: nic mu není odpuštěno, ani to, co vyznal. Pak je třeba vyznat se z toho

znovu. Jedná-li takto vícekrát a vždy vědomě něco zamlčí, všechny tyto zpovědi jsou neplatné. Člověk nemůže přistupovat ke sv. přijímání (Pokud by přistoupil s těžkým hříchem, přijímá svatokrádežně a dopouští se tak dalšího těžkého hříchu, nepřijímá k věčnému životu, ale k odsouzení). Ale i toto všechno se dá vyřešit. Tak daleko jde Boží láska k nám. Řešením je generální zpověď. Vyznávám se ze všeho, co ještě nebylo odpuštěno, nebo když mám o odpuštění pochybnosti, za celou tuto dobu, třeba i desítky let, kdy jsem se dopouštěl svatokrádežných zpovědí; uvedu, že jsem takto jednal. Je třeba knězi říct, že tato zpověď, kterou se chystám vykonat, bude generální¹⁰. Je dobré se zamyslet, zda jsem se někdy takto nechoval a zda nepotřebuji generální zpověď. Když i po pečlivém zpytování svědomí zapomenou vyznat, co jsem povinen, je zpověď sice platná, ale při další zpovědi je třeba říct, že jsem na to či ono v minulosti zapomněl a vyznat se z toho.

Pátou částí je skutek pokání, který nám kněz – jako soudce – uloží. I vykonání tohoto skutku (ať už je to modlitba nebo cokoli jiného) je spolu s vyznáním a lítostí (spojenou s předsevzetím) nutnou složkou svátosti smíření. Když zapomeneme, co máme jako pokání vykonat, neřešíme to sami, ale jdeme za tímto zpovědníkem. Pokud už není možnost, řekneme a vyřešíme to při další zpovědi s tím knězem, který tam bude...

Když chceme, aby nám Pán odpustil hříchy, musíme též sami odpouštět ostatním, jak se i modlíme v modlitbě Otče náš.

Závěrem si ještě řekněme, že jsou hříchy, jejichž odpuštění je vyhrazeno biskupovi či apoštolskému stolci (nebo kněžím, kterým tuto pravomoc delegují).

Proč může *kněz* či *biskup* odpouštět hříchy, když je to něco tak velkého, že tuto moc má jen Bůh? Protože když Pán Ježíš ustanovoval tuto svátost, dal jim (ale pouze jim) tuto svou moc. Oni pak nejednají svým jménem, ale jménem Krista.

Hříchy spáchané před křtem jsou odpouštěny při křtu. Není třeba je pak vyznávat. Křest ale má mnoho dalších účinků, které zde nebudeme uvádět. Také proto ho neřadíme do skupiny svátostí uzdravení.

Co se týká *odpustků*, stačí, když uvedeme, že se *nejedná* o odpuštění hříchů, jak si mnozí myslí, ale odpuštění časných *trestů* za hříchy, jejichž vina byla již odpuštěna. Každý hřích s sebou totiž nese *i trest*, který se však ve svátosti pokání neodpouští celý (na rozdíl od křtu, kdy se kromě všech hříchů (dědičného i osobních) odpouští i všechny tresty). Proto i po svátosti smíření má člověk vykonávat různé *dobrovolné* skutky pokání, modlitby, dobré skutky apod., nebo přijme odpustek. Odpustky lze získat sobě nebo duším v očistci. Odpustky získáváme při různých příležitostech za podmínek, jak je stanoveno. Nezískáme je *za* vykonání nějakého skutku, se kterým jsou spojeny, ale *u příležitosti* vykonání tohoto skutku. Tím platidlem, *za* který je získáváme, nejsou naše skutky, ale oběť Pána Ježíše a zásluhy těch, kteří mají na Jeho oběti podíl (zvláště zde myslíme na Pannu Marii). Tudíž není pravda, že se v minulosti prodávaly. Odpustek se v tomto případě získalo u příležitosti nějakého daru církvi, ale ne za tento (finanční) dar.

¹⁰ Generální zpověď, tedy zpověď za delší část života, mohu vykonat i z jiného důvodu, např. když se uzavírá důležitá etapa mého života.

O Církvi

Pán Ježíš, když učil a získával učedníky, neustanovil z nich nějaké volné společenství, ale založil Církev. Jí svěřil svátosti, aby jimi sloužila věřícím na cestě k věčnému životu. Církev je z Boží vůle hierarchicky uspořádaná, podobně jako celé stvoření. Druhý vatikánský koncil prohloubil učení o Církvi, čímž samozřejmě nezrušil nic předcházejícího. To ani nebylo třeba, vždyť Duch Svátý v ní působí stále, dnes jako dříve, a chrání nás, aby víra církve jako celku byla ve shodě se skutečností. Na Církev se nedíváme jenom jako na společenství, ale též jako na tajemství, „svátost“ spásy. Koncil krásně říká: „Věčný Otec podle zcela svobodného a tajemného záměru své moudrosti a dobroty stvořil celý svět a rozhodl se povznést lidi k účasti na (svém) božském životě. Církev byla už od počátku světa předobrazována a podivuhodně připravována v dějinách izraelského národa a ve Starém zákoně; když se naplnil čas, byla založena a stala se zjevnou vylitím Ducha, slavně bude dovršena na konci časů.“¹¹

Na církev se můžeme dívat jako na Boží, ale též jako na tu, kterou tvoříme my, chybní lidé. Boží je jednak svým původem - založil ji Ježíš Kristus, dále tím, že jí seslal Ducha Svatého, tím, že má svátosti, jejím předobrazem a v jistém smyslu matkou je Panna Maria – která je svatá, bez hříchu. Církev je zárodkem toho, čemu říkáme „Boží království“. Ale jak jsme si řekli, tvoříme ji také my, hříšníci. Naše skutky pak na ni vrhají stín a svědectví o Kristu a Jeho vykupitelském díle ztrácí v očích světa věrohodnost, a to kvůli nám. Nejedna konvertita po jisté době zažívá zklamání, když se navázal spíše na lidi, než na Boha. Člověk zklame, Kristus nikoli. Člověk, který se seznámil v dospělosti s evangeliem, vstupuje do Církve proto, že dostal milost,¹² aby poznal Krista a to, co pro nás udělal, a na Jeho lásku chce odpovědět. Kdo se nechává pokřtít s tímto vědomím, ten nebývá zklamán. Ti ale, kteří poznali krásné „spolčo“ a vztahy a na tomto chtějí postavit svůj život, ti často po poznání chyb lidí ochabují a nejdnou chtějí z církve i odejít. Protože ani to nejlepší „spolčo“ nemůže dát tolik, co Pán Ježíš.

Svatý Pavel mluví metaforicky o Církvi jako o Kristově tajemném Těle. Proto je Církev neoddělitelně spojena s Kristem, hlavou tohoto těla. Kdo ji opouští, opouští Krista, škodí tím sobě, ale i ostatním, podobně, jako větev ulomená od stromu nepřežije, ale škodí tím i celému stromu, i když ten žije dál.

Činnost Církve je nemyslitelná bez působení Ducha Svatého. Ten působí ve svátostech, v řádném řízení církve, při mimořádném vykonávání pastýřského a učitelského úřadu, v mimořádných darech (charismatech)¹³, ale i ve všech věřících.

Do církve se vstupuje křtem, čímž člověk získává i přístup a jakési právo k ostatním svátostem a může se plně podílet na životě církve, i když jen podle svého stavu, aby nedošlo k nepořádkům.

Život církve má svůj počátek i vrchol v liturgii. Právě církvi svěřil Pán Ježíš mši svatou, aby se až do konce času prostřednictvím kněží zpřítomňovala Jeho oběť za naši spásu.

K základním vlastnostem církve patří jednota, svatost, všeobecnost, apoštolskost. Jednota je zajištěna samotným Pánem Ježíšem, který je jediným základem. Dále je jednota zajištěna jednou vírou všech, jednými svátostmi, jedním papežem, kterému v prvním papeži – v apoštolu Petrovi – svěřil Pán Ježíš po svém zmrtvýchvstání svou Církev jako stádo pastýři. O svatosti jsme už mluvili při uvažování, že je Církev Boží. Je všeobecná, protože je poslána ke všem, aby v ní mohli všichni dosáhnout spásy, je

¹¹ O Církvi mluví II. Vat. koncil v dogmatické konstituci *Lumen Gentium*. Slovo „dogmatická“ neznámá souhrn dogmat. Ani skutečnost, že na koncilu byli biskupové celého světa, podle učení Církve ještě nezajišťuje automaticky neomylnost, jakou mají dogmata. Neomylnost se týká pouze definitivních výroků, ale na II. Vaticanu žádný vyhlášen nebyl. Ale ne-neomylný neznámá nutně mýlící se. Je třeba, abychom *pastorální* II. Vaticanum ani nepřeceňovali ani nepodceňovali. Církev je zde téměř dva tisíce let a Duch Svátý v ní působí po celou tu dobu, a ne až od koncilu. Podobně je špatné, když někdo zavrhuje vše po tomto koncilu. Pán Ježíš dal příslib, že bude s Církvi až do konce časů. Chyby byly, jsou a budou, podobně jako koukol má růst spolu s pšenicí až do žní.

¹² Tato milost je nabízena všem, ale ne všichni ji přijmou (ať už z jakéhokoliv důvodu). Proto bychom se měli více modlit, aby ji chtěli přijmout. Bůh však nikoho nenutí, nechává všem svobodu.

¹³ Pravý charizmatik nebude nikdy v rozporu s církevní autoritou, protože ta, podobně jako skutečné charisma, pochází od téhož Boha. Tento vztah je krásně naznačen v chování Petra (autorita) a Jana (charisma) u prázdného hrobu. Objeví-li se rozpor, musíme se ptát, kde je chyba, jestli daná mimořádnost je skutečně projevem Ducha Svatého, protože i ďábel může mnohé věci napodobit, „že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné.“ S jistotou můžeme ale říci, že církevní hierarchie má původ u Krista.

všeobecná, protože vyznává celou víru v její plnosti, také proto, že má všechny svátosti, má plnost prostředků ke spáse. Nic nepotřebuje. Je apoštolská, protože ji Kristus vybudoval na apoštolech, svěřil ji apoštolu Petrovi (jakožto papeži). Apoštolská je i proto, že vyznává tutéž nauku, kterou Pán svěřil apoštolům, má tytéž svátosti, které svěřil apoštolům, také proto, že je řízena papežem a biskupy, kteří jsou ve společenství s ním, a tito jsou nástupci sv. Petra a ostatních apoštolů.

Tyto vlastnosti *Kristovy* Církve můžeme v *jejich plnosti* pozorovat v církvi katolické. Proto se může říci, že ona – i přes všechny nedokonalosti svých členů – je tou, která byla kdysi založena samotným Kristem. Navíc když u jiných církví a církevních společností lze ukázat datum jejich vzniku v průběhu dějin křesťanství, už to samo je důkazem, že nejsou původní, ale pozdější. Katolíci nejsou pouze tzv. římskokatolíci, ale i řeckokatolíci a obecně všichni, kteří mají v názvu slovo „katolík,“ s výjimkou starokatolíků. Tito nejsou katolíky, nejsou totiž s námi sjednoceni, ale tvoří samostatnou církev.

Koncil když mluvil o Církvi Kristově a Církvi katolické, řekl, že Kristova Církev subsistuje v Církvi katolické. Slovo *subsistit in* se dá vykládat různě, oficiální výklad byl znovu potvrzen v dokumentu posvátné kongregace z 7. července 2007 a mluví se o *plné totožnosti* Církve Kristovy a Církve katolické, tedy platí starší výrok „církev Kristova je Církev katolická“, zároveň se ale chce říct, že i mimo hranice této jediné církve jsou „některé prvky posvěcení a pravdy“. Kvůli nejasnostem ve výkladu pojmu „subsistit in“ je vhodnější používat jasné „je“: církev Kristova je církev katolická.

Nutnost Církve vysvítá jednoduše z toho, že ji Pán Ježíš založil. Kdyby byla něčím zbytečným, zbytečnosti by nedělal. Dále její *nutnost pro spásu* můžeme vidět z toho, že jí svěřil svátosti, řádné prostředky ke spáse. Bůh samozřejmě může působit i mimořádně, ale to, že může působit i mimo hranice Církve, je pouze projevem a důkazem Jeho lásky. Kdo nepoznal Krista a evangelium *ne vlastní vinou* nebo ho poznal zkresleně a tudíž ho jako takové nemohl přijmout, *může samozřejmě být spasen*, pokud se snaží žít dobře. Jedná se o mimořádnost, projev Boží lásky. Pak mluvíme o tzv. křtu touhy, který se děje při smrti takového člověka a který podle všeobecného přesvědčení má mnohé podobné účinky jako křest svátostný. I takovýto člověk je ale spasen jen díky Kristu a Jeho oběti, která se dále zpřítomňuje v Jeho Církvi.

Mluví-li se někdy o Božím království, nebeském království, Kristově království a Církvi, jedná se vždy o totéž, pouze je to nahlíženo z různých úhlů pohledu. Církev je zárodkem Božího království.

Z Božího ustanovení jsou v Církvi různé služby, aby jedni druhým pomáhali. Zvláštní postavení má služba papeže. Ježíš Kristus zde chtěl i po svém nanebevstoupení zanechat jednoho člověka, kterému by svěřil celou církev a který by Ho zastupoval. Určil k tomu apoštola Petra, kterému už kdysi změnil jméno. Už tímto jménem je naznačeno, že Ho bude jednou zastupovat: „Petr“ totiž znamená „skála“, na které má stát Církev, a řekli jsme si, že Církev stojí na Kristu. Také v starozákonní knize Daniel je to právě Kristus, který je předobrazován skálou. Takže takto je i v Písmu sv. uvedeno, že Petr - papež - má být zástupcem Ježíše Krista. Jemu Kristus přislíbil zvláštní pomoc Ducha Svatého při vyhlášení dogmat, aby je vyhlášoval správně a pravdivě. Nechává Petra jít po moři, nechává ho být u důležitých událostí, nechává ho mluvit jménem všech apoštolů. Prosí za něho, aby jeho víra nezanikla. Vybízí ho, aby utvrzoval ostatní ve víře. A nakonec mu svěřuje Církev jako své stádo. Ten, kdo o sobě říká, že je *dobrý pastýř!*... Pokárání, které následovalo po onom slavném rozhovoru u Cesareje Filipovy v Mt 16 není zrušením vyslovených příslibů a zavržením papežství, jak říkají někteří protestanté. Zde totiž Pán Ježíš pouze předpověděl a slíbil, co chce udělat, ale papežem jmenoval Petra až po svém zmrtvýchvstání: „Pas mé ovce.“ Protože Petr zemřel v Římě, jako římský biskup, je logicky jeho nástupcem římský biskup, tedy římský papež. Na něho se přesouvají Kristovy přísliby, které dal Petrovi, protože Kristus říká, že s námi bude *až do konce časů*: tak i tyto přísliby trvají stále, nejen do smrti sv. Petra.

Co se týká našich odloučených bratří, tedy jiných církví a církevních společenství hlásících se ke Kristu, musíme uznat, že chyby byly na obou stranách. Ale i když se někdo z důvodu pohoršlivého způsobu života odtrhl, jeho společnost později sama upadla do mnoha chyb, protože všichni jsme jen lidé. Protože se však oddělili, připravili se o mnohá dobra, která zde měli k dispozici. Plnost křesťanské nauky i všeho, čím Kristus vybavil svou Církev, tak nadále zůstává v katolické církvi, u ostatních jen část, tolik, kolik si při odchodu ponechali.

Vztah křesťanů k jiným náboženským skupinám: *Starozákonní* židovství bylo nejlepší přípravou na příchod Božího Syna, Ježíše Krista. Protože však bylo jen přípravou, obsahovalo mnohé prvky, které byly pouhými předobrazy. Přesto však bylo *jakožto příprava* dokonalé. Církev pokračuje v přímé linii SZ,

„novozákonní židovství“, které se řídí Talmudem, se naopak svým předkům a příslibům jim daným v mnohém zpronevěřilo, a to až do doby, kdy se Židé jako celek obrátí na konci časů.

I mimo hranice církve působí Bůh, aby připravil lidi na přijetí evangelia. Proto se můžeme s úctou dívat na všechno dobré a krásné, co je v jiných náboženstvích. Ale co je pověrečné a nedobré, to je třeba odmítnout, i když si takových *lidi* budeme vážit i nadále. Církev uznává lidskou důstojnost (v celé její plnosti) každého člověka, a to i když s některými jeho názory nemůže souhlasit. Zde je nutné rozlišit vztah k člověku a vztah k jeho přesvědčení. Podobně, jako sv. Augustin mluví o odmítání hříchu, ale lásce k hříšníkovu, tak i zde můžeme mluvit o nesouhlasu a odmítnutí názoru, ale lásce k člověku. Vždyť i za ně Pán Ježíš umíral, aby jim mohl nabídnout odpuštění a věčný život, a posílá církev, aby jim to zprostředkovala.

O posledních věcech člověka

Bůh stvořil člověka pro štěstí, a to štěstí věčné ve své slávě. Když ale vidíme lidi kolem nás, nejednou se nám zdá, že vůbec nevědí o smyslu lidského života, a bezradnost nad stavem svým i ostatních je někdy vede až k rezignaci a zoufalství. Ve světě se sice mnoho změnilo, máme spoustu technických vymožeností, o kterých se dřívějším generacím ani nesnilo, ale lidská srdce se nezměnila, ta jsou stále stejná. Jestliže je člověk stvořen *pro Boha*, nebude prožívat skutečný pokoj, pokud nebo dokud nebude s Bohem, jak podobně vyjádřil i sv. Augustin.

Dnes máme společně uvažovat o posledních věcech člověka. Toto téma je aktuální ze dvou důvodů: Jednak se týká každého z nás, jednak nevíme, kdy zemřeme. A skutečnost, že často umírají i mladí lidé, by nás měla vést k bdělosti.

Podle klasického výčtu řadíme mezi poslední věci člověka smrt, soud, nebe a peklo. Než se postupně zamyslíme nad jednotlivými tématy, podívejme se na jejich důležitost. Jak velkou cenu má život každého z nás? I kdyby někdo někým pohrdal, v Božích očích máme takovou cenu, že se Pán Ježíš za nás vydal na smrt, aby nám mohl odpustit a my abychom pak mohli věčně žít. Takže když náš život má takovou cenu, měli bychom si dávat pozor, abychom se vlastní vinou neminuli s cílem, pro který jsme stvořeni. Ať o nás neplatí věta: „Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se byl vůbec nenarodil.“

Tak a teď už přistoupíme k samotné látce. Smrt: Smrt je následkem hříchu, v původním – lidsky řečeno – Božím plánu nebyla. Přišla na svět až d'áblovou závistí a nenávistí, když lidé neuposlechli Boha a tak zhřešili. To jsme si řekli už dříve. Ale jako z každého jiného zla může Bůh pro svou všemohoucnost vytěžit dobro, tak je tomu i zde (i když je třeba dodat, že zlo *samo o sobě* plodí jen další zlo). Chci říci to, že nám Kristus svou *smrtí* získává možnost odpuštění, dále že *smrtí* vstupujeme k Pánu před soud a poté do věčného života (pokud jsme ve stavu milosti posvěcující, ale k tomu se ještě dostaneme).

Smrtí končí doba zkoušky, kdy nabízenou Boží milost buď přijmeme, nebo odmítneme. Z vyprávění o posledním soudu u sv. Matouše vidíme, jakou důležitost mají dobré skutky. Takže teď, dokud žijeme, rozhodujeme o celé své věčnosti. Při smrti se naše nesmrtelná duše odděluje od těla. Potom, mluvíme-li o duši, už je samotná, nemůžeme ji nazývat člověkem, protože člověk je jednotou duše a těla. Mluvíme o dvou složkách, duše a tělo. Dělení duše, duch, tělo není Církvi vlastní, dělení duše-duch se spíše týká rozlišení určitých mohutností v duši. Někteří autoři mluví o Duchu Svatém, který je dán při křtu bířmování. Ale Ten není součástí samotné lidské přirozenosti... Musíme si dát pozor, abychom v duši a tělu neviděli dvě samostatné substance.

Hned po smrti nastává duši *osobní soud*. Setkává se s Kristem – Soudcem a poznává, zda je hodna věčného života s Ním, nebo ne. Toto setkání musíme odlišit od blaženého patření v nebi. Takže pro naši věčnost je rozhodující náš stav v okamžiku smrti. Jsme-li ve stavu milosti posvěcující, což je stav bez dědičného a osobního těžkého hříchu, budeme navěky spaseni (=zachráněni). Pokud nejsme ve stavu milosti posvěcující, nebudeme spaseni. V této době už není možnost obrácení a lítosti nad hříchy, protože se člověk už rozhodl a *nechce*. Do posledního okamžiku (i během klinické smrti) by to šlo, ale nyní už ne. Není správné spoléhat na obrácení v okamžiku smrti. Nemáme jistotu, že tuto milost dostaneme a staré přísloví nás učí, že kam se strom naklání, tam také padá. Poznámka: když jsem se sám jednou ocitl v nebezpečí smrti, na nějakou lítost jsem si ani nevzpomněl.

Od osobního soudu je třeba odlišit soud všeobecný, který bude na konci časů po vzkříšení těl. Osobní soud se děje hned po smrti. Rozsudek z osobního není na všeobecném soudu změněn, ale je veřejně potvrzen. Tehdy vyjdou najevo i všechny naše hříchy (i tajné, o kterých nikdo neví), ale nevyjdou žádné z těch, které byly již odpuštěny. Ty jsou před Bohem jakoby zapomenuty. Tehdy by si pro hanbu mnozí lidé přáli raději nebýt, jak je psáno: „Budou říkat horám: 'Padněte na nás!' a pahorkům: 'Přikryjte nás!'“ Ale nepůjde to. Takže když se někdo ze studu nechce vyznat ze svých hříchů ve zpovědi, měl by si uvědomit, že tam je jen jediný člověk, a navíc je zavázán mlčením. Zde ale bude celý svět. O co větší bude důvod ke studu, ale nic se neutají. Na základě textu Matoušova evangelia vidíme, jak je důležité pro naši věčnost konání dobrých skutků, skutků milosrdenství.

Po všeobecném soudu se i vzkříšené tělo připojí k údělu, který dosud zakoušela jen duše: Bud' věčný život v nebi, nebo věčné zavržení. Očistec nyní již nebude. Tolik k osobnímu a všeobecnému soudu.

Hned po osobním soudu je rozsudek vykonán. Duše je spasena, nebo zavržena. Žádné převtělování. Pokud je sice duše ve stavu milosti posvěcující, ale není ještě dokonalá, podstupuje na určitou dobu proces očišťování, kde se zdokonalí, a poté vstupuje do nebe. Těmto duším v očistci, které si sami nemohou pomoci, mohou jen trpělivě čekat, můžeme pomáhat obětováním mše svaté, modlitbou, konáním dobrých skutků, získáváním odpustků (o nich viz výše). Jejich trest je tak nahrazen z oběti Pána Ježíše a zásluh těch, kteří mají na této Jeho jediné zachraňující oběti podíl. Očistcová muka jsou dvojího druhu, spolu ale souvisí: jednak snášení časného trestu za hříchy, jednak touha po Bohu, kterého ještě nevidí. Je také velmi dobré modlit se za umírající hříšníky, aby alespoň v poslední chvíli poznali svůj hřích a mohli se chtít obrátit a vzbudit dokonalou lítost (o ní viz výše). Důležité je též zavolat umírajícímu kněze, aby mu mohl udělit svátosti, zvláště svátost pokání, aby mu mohly být odpuštěny hříchy. Nemysleme přitom na lidské ohledy (nepořádek, špatné osobní vztahy, řeči, které vzniknou, že u nás byl kněz), protože se zde jedná o mnohem víc: celou věčnost člověka, nám drahého. I *kdyby již člověk zemřel*, můžeme zavolat kněze, protože se duše odděluje od těla pomalu a tudíž mu může svátosti ještě udělit. Umírání je totiž *proces*. Svátosti pak uděluje pod podmínkou: „Žiješ-li...“ „žít“ zde znamená, že se duše ještě neoddělila, nemáme v tomto případě na mysli nějaké biologické projevy života. Podobně, chceme-li v nouzi křtít (v nouzi může každý člověk, hlavně ať 3x lije vodu s úmyslem dělat to, co církev při křtu dělá): „Žiješ-li (a chceš-li a nejsi-li pokřtěn), já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.“ Nemáme-li možnost zavolat kněze, je dobré svými slovy a s citem přimět člověka (třeba i klinicky mrtvého) ke vzbuzení dokonalé lítosti a modlit se s ním a za něho. Neřeším, jestli mě slyší, nebo ne.

Peklo je stav (a mluvíme-li o vzkříšení těl, pak i místo), kde člověk prožívá věčný trest, který jsme si sami zavinili svým odmítnutím Boha a všeho, co nám nabízí. Tedy svými hříchy. Podstatně spočívá tento věčný trest v nemožnosti být s Bohem, v nemožnosti blaženého patření na Něho. K tomu přistupují ještě další muka, podle množství a závažnosti našich osobních hříchů. Mluvíme o pekelném ohni. Jak může duše zakoušet muka ohně, když je nehmotná? Podobně, jako když se spálíme, prožíváme i v duši cosi nepříjemného. Vše vede k zoufalství, kdy si člověk uvědomuje, že je navždy zatracen, že bylo tak snadné tomu všemu uniknout, ale že toho nevyužil, člověk je naplněn nenávistí až k smrti, stále jakoby umíral, ale umřít nelze. V člověku je nesoulad, nenávist, zoufalství, stav, který nedokážeme snadno popsat. Poznává, jak bylo snadné tomuto stavu předejít, ale nechtěl. A ani teď už netouží po Bohu. Peklo je mu nepříjemné pro to, co musí snášet, ne pro vzdálenost od Boha. Uvědomuje si, že kdyby přijal nabízenou možnost odpuštění, všechny jeho hříchy by byly smazány a byl by spasen, ale odmítl to.

Nevíme s jistotou, jak přesně je to s těmi, kteří zemřeli sice ve stavu dědičného hříchu, tedy bez *milosti posvěcující*, ale zároveň bez osobních hříchů. Tuto otázku řešili nedávno v Římě přední teologové, ale k závěru nedošli. S jistotou víme, že ke spáse je třeba být bez dědičného a osobního těžkého hříchu, ale co se děje s těmito dětmi v okamžiku smrti, nevíme. Neznáme ještě definitivní a dokonalou odpověď, vytváří se jen různé teorie. Ta nejrozšířenější vychází ze dvou skutečností: Milost posvěcující je ke spáse nutná a pekelná muka jsou úměrná našim *osobním* hříchům. Tak Inocenc III. říká: „Následkem prvotního hříchu je nemožnost blaženého patření na Boha, následkem osobních vin jsou pak pekelná muka.“ Odtud vznikla *teorie* limbu puerorum, která, přestože je často velmi napadána, má něco do sebe a byla zastávána i mnoha světci: Tyto duše zde zakoušejí dokonalé tělesné štěstí, a to bez myšlenky, že by mohlo existovat něco lepšího. Pro pouto lásky mezi svatými a těmito se dá snad mluvit o jakémsi nepřímém patření na Boha, ale i všechno ostatní na Něho nepřímo ukazuje, protože On je původcem všeho štěstí, takže i toho, které oni zde zakoušejí. Jejich stav bývá přirovnáván k rannímu svítání těsně před východem slunce: Je světlo, příroda se probouzí, vidíme ozářené kopce, *člověku je příjemně*, vše je jako ve dne s jediným rozdílem: Slunce nevidíme přímo. Tak podle této teorie i tyto duše zde zakoušejí vše dobré a příjemné, bez sebemenšího utrpení, s jediným rozdílem, že nevidí Boha přímo, blaženým patřením. Je ale třeba dodat, že spása je nezasloužený Boží dar, tedy milost, takže když někdo není spasen, neznamená to, že by stvořitelský plán selhal nebo že by byl o něco nespravedlivě ochuzen.

Umírá-li člověk ve stavu milosti posvěcující, ale není dokonalý, podstupuje na určitou dobu očistec. Tam se zdokonalí a poté vstupuje do nebe. Mluvíme o očistcových mukách, o očistcovém ohni. Ale zde hraje velkou roli láska, touha po Bohu, kterého duše ještě nemá, protože sama v sobě vidí překážky.

Nebe je stav (a mluvíme-li o oslaveném těle, i místo) nepomíjejícího štěstí s Bohem. Tyto duše vidí Boha tváří v tvář. Mají možnost nám pomáhat svými přímlovami. Po Ježíšově nanebevstoupení platí, že do nebe jdou (a to ještě před vzkříšením těl) duše těch, kteří v době starozákonní žili dobře (říká se jim „spravedliví“), z novozákonní doby ti, kteří zemřeli ve stavu milosti posvěcující a na kterých není už nic, co by bylo třeba očistit v očistci. Vidí Boha bezprostředně, jasně, takového, jaký je. Protože nás Bůh přesahuje a vidět Ho je nad naše schopnosti, dává nám to On sám tím že se nám „otevře“. Nebe je cílem všech lidských tužeb. Všechny naše představy o nebi jsou omezené, proto sv. Pavel píše: *„Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na lidskou mysl nevstoupilo, co všechno Bůh připravil těm, kteří ho milují.“*

Člověk si spásu sám nezaslouží, zasloužil nám ji Pán Ježíš svou obětí. Je to dar, nabízený všem, který však můžeme svými hříchy nebo pak odmítáním přijetí odpuštění odmítnout.

Texty k adoracím

Bůh je Trojjediný

Panna Maria jako služebnice Páně

Za církvev, zvláště za kněze

Za nás, ty, ke kterým přicházíme, obrácení hříšníků

Tajemství Eucharistie

O smíření

Za zemřelé

Bůh je Trojjediný.

Pane Ježíši Kriste, přijmi, prosíme, naši chválu a dík za chvíle, které nám nyní nabízíš ve své přítomnosti. Klaníme se Ti, pravý Bože a pravý člověče, s úplným božstvím i lidstvím, Tobě, který jsi za nás zemřel a vstal z mrtvých a v této svátosti zůstáváš s námi jako obětovaný a stále se obětující. Tobě, který jsi při svém vtělení neopustil nebe, Tobě, který po svém nanebevstoupení zůstáváš i na zemi, způsobem tak tajemným a podivuhodným, zůstáváš zde i se svým tělem, v této svátosti. Buď chválen Ty, který jsi s Otcem a Duchem Svatým jeden Bůh, nerozdělený na třetiny, ale celý, s jednou mocí, jednou vznešeností, jednou silou, jednou slávou, vládou, jedním královstvím, jednou pravdou Otce i Syna i Ducha Svatého.

Buď chválen Ty, který ačkoli jsi s Duchem svatým roven Otcí, jsi konal Jeho vůli. Ty, který nejsi s Otcem a Duchem Svatým jedna osoba, ale jsi s nimi jedno bytí. Jak veliké je toto tajemství, před kterým stojíme. Bůh se stal člověkem a nyní je před námi a vidíme Ho, i když jako bychom viděli chléb. Jak velké je to ponížení. Jaká zvláštní jednota! Svatý Řehoř Naziánský říká: „Sotva jsem začal uvažovat o jednotě, a už jsem ponořen do záře Trojice. Sotva jsem začal myslet na Trojici, a už mě zase uchvacuje jednota.“ Jiná je osoba Otce, jiná Syna, jiná Ducha Svatého. Ale je jediné božství. Nestvořený Otec, nestvořený Syn, nestvořený Duch Svatý. Ale věčný Otec, věčný Syn, věčný Duch Svatý. A přece ne tři Věční, ale jeden Věčný. Nestvořený Syn, ale zplozený. Nestvořený Duch Svatý, ani nezplozený, ale vycházející, z Otce i Syna. A přesto není nic dříve ani později, ale Otec od věčnosti, Syn od věčnosti, Duch Svatý od věčnosti. A nic není větší nebo menší, ale všechny tři osoby stejně velké (nekonečné). Ne tři třetiny Boha, ale Otec je celý Bůh, Syn celý Bůh, Duch Svatý celý Bůh. Ne tři Bohové, ale jediný Bůh. A Syn se stal člověkem, ne že by se božství změnilo na lidství. Božství zůstalo, ale přijal lidství. A nejsou dva, ale jedna osoba. Je jeden ne smíšením podstat, ale jednotou osoby. Ty, Pane, Ježíši Kriste, před kterým zde klečíme. Ty, který se vydáváš za nás do krajnosti. Ty, kterého přijímáme pro věčný život.

Z lásky k nám jsi, Bože, stvořil tento svět, a to z ničeho, stvořil jsi člověka, aby byl věčně šťastný. Když člověk padl, Tvůj Syn se stal člověkem, vzal naše hříchy na sebe, aby nám mohl odpustit. A jakoby na té lásce ještě nebylo dost, i po smrti ještě nechává probodnout své Srdce, aby za nás dal i tu poslední kapku krve a ukázal nám tak svou lásku, o které nám říká, abychom takto i my milovali ostatní.

Ty, Bože, který jsi nás stvořil bez nás, nás nechceš vykoupit bez nás. Dáváš nám svobodu. Prosíme, chraň nás, ať této svobody nezneužijeme ke své vlastní zkáze. Náš Otče, dávej nám, prosíme, poznat svou dobrotu a lásku, ať Tě nikdy neodmítneme. O to prosíme na přímluvu Panny Marie skrze Ježíše Krista, Tvého Syna, v Duchu Svatém. Amen.

Panna Maria jako služebnice Páně

Pane Ježíši Kriste, Králi nebe i země, opět nás zveš, abychom se Ti klaněli, chválili Tě, děkovali Ti a prosili Tě. Dnes zvláště s myšlenkou na všechny ty věci, které jsi učinil ve své lásce své milované Matce, Panně Marii.

„Jak jsem si zasloužila, že matka mého Pána přišla ke mně?“ Tak mluví sv. Alžběta, když se s Ní setkává. Dovol nám, prosíme, Pane, pronikat stále hlouběji do tajemství Tvé Matky, kterou jsi dal v Janovi za matku i nám. Prosíme, dej, ať náš vztah k Ní je takový, jaký si matka zaslouží.

V čem první Eva selhala, v tom druhá Eva - matka všech skutečně živých – obstála. Poslušná služebnice Boží. Jak Bůh ve svém věčném plánu rozhodl, stane se pro naši spásu člověkem, a to prostřednictvím Panny Marie. Pane Ježíši, dej, ať nikdy nezapomeneme, že je to Tvá vůle, že mezi námi a Tebou stojí Panna Maria. Tys k nám přišel skrze Ni a tak jsi ji Ty sám ustanovil za prostřednici mezi sebou a námi. Tím spíše my máme přicházet k Tobě jen skrze Ni, protože nás Tvůj příklad zavazuje.

Již od počátku, Pane, nebyl Tvůj plán s Ní přijímán, ale uskutečňuje se a bude dovršen, protože je to Tvá vůle. Když jsi totiž poodhalil andělům svůj plán, mnoho z nich Ti odmítlo sloužit. V nenávisti a závisti pak nepřejí lidem dobra, pro která jsi nás stvořil, a strhávají nás od Tebe, Tebe, zdroji života. Ale Ty říkáš ďáblu, že přijde pokolení ženy, které ho přemůže. Můžeme myslet právě na Pannu Marii, a Tebe, jejího Syna, který jsi ďábla přemohl. Co víc, Tys Jí dopřál zvláštní účast na svém díle, takže i Ona tak přemáhá tohoto nepřítele. Už ve Starém zákoně o tom můžeme číst v mnoha předobrazech, tak např. v knize Soudců: „Klesl jí k nohám, padl, zůstal ležet. K nohám jí klesl, padl. Tam klesl a padl zabítý.“ V knize Judit: „Bud' požehnaná, dcero, od Boha nejvyššího nade všechny ženy na zemi a požehnaný Hospodin Bůh, Stvořitel nebe a země, který tě vedl, abys srazila hlavu předákovi našich nepřátel ... nevyvízí tvá chvála z úst lidí.“

Pane, připravoval jsi lidstvo na svůj příchod, příchod skrze Pannu Marii. Svátí proroci s nedočkavostí prosili, abys už přišel a zachránil nás. Tak Daniel po modlitbě dostává odpověď s udáním doby, kdy přijdeš. Tak i Izaiáš se ptá: „Dlouho ještě, Panovníku?“ a po krátké době má jít a oznámit: „Hle, panna počne a porodí syna.“ Až konečně nastala ta chvíle, všemi očekávaná, kdy přišla na svět, Neposkvrněná. Podobně, jako po dlouhé noci zazáří nad východem jasná jitřenka, aby ohlásila, že brzy vyjde slunce, tak i po dlouhé noci lidstva zazářila Panna Maria, že již brzy přijde Spasitel světa.

Aby Ta, která měla nosit pod svým srdcem Boha, byla Jeho důstojným příbytkem, od počátku ji Bůh uchránil od dědičného hříchu, a to pro zásluhy toho, kterého porodí.

Konečně se přiblížil čas spásy. Izaiáš říká: „Volají na mě ze Seíru: 'Strážce, kolik zbývá z noci?' ... Strážce praví: 'Přichází jítro, ale ještě je noc.'“ A pak vyzývá k obrácení. Píseň písní Ji popisuje: „Kdo je ta, jež jako jitřenka shlíží, krásná jako luna, čistá jako žhnoucí slunce, strašná jako vojsko pod praporci?“ – strašná pro nepřítel lidstva, strašná svou čistotou a milostmi, které jí dal Pán. A jinde říká Píseň písní: „Celá jsi krásná, poskvrny na tobě není.“ Kniha Zjevení ji popisuje jako oděnou sluncem s měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd. Takový jsi dal majestát své Matce, Pane, Panně Marii.

Nastala chvíle, kdy byl poslán archanděl Gabriel s otázkou, zda se chce stát Matkou Boží. Poslušná, ta, která žila intenzivně svůj duchovní život, tj. v milosti posvěcující a ve ctnostech, byla připravena na tuto chvíli. Jistě je to dílo Tvé milosti, Pane, ale bez jejího neustálého dobrovolného souhlasu by tomu tak nebylo, protože jsi Jí, stejně jako i nám, dal svobodu. Tak i toto „ano, staň se mi podle Tvého slova“ bylo proneseno zcela dobrovolně. A neříká to pouze nyní, ale stále, celým svým životem: „Ano“ při zvěstování, „ano“ při hledání a nalezení Ježíše v chrámě, „ano“ při Jeho veřejném působení, „ano“ pod křížem, „ano“ v církvi při jejích počátcích. Kéž je nám v tom vzorem, Ta, která se stala matkou svého Tvůrce. Tys z Ní přijal sice jenom lidství, ale porodila Tebe, osobu, Tebe, který jsi i pravý Bůh, proto je právem nazývaná Matkou Boží. Bez muže panna počala, panna porodila, pannou zůstala.

Pane Ježíši, protože jsi vyvolil Pannu Marii, aby se tak významně *podílela na našem vykoupení*, chtěl jsi, aby při Tvé agonii v předvečer Tvé smrti zvláštním způsobem také Ona trpěla s Tebou, aby též byla u Tebe pod křížem, kde zakoušela každou Tvou bolest, že již Jeremiáš v knize Pláč říká: „Čemu tě připodobním, jeruzalémská dcero, k čemu tě přirovnám, čím tě potěším, panno, dcero síónská? Veliká

jako moře je tvá rána.“ A dále: „Hleďte, je-li jaká bolest jako bolest moje.“ Ale z toho největšího utrpení pochází Tvůj největší dar: možnost, abychom byli s Tebou, možnost odpuštění hříchů. Ani Eucharistie by nebyla, kdybys za nás nezemřel, protože jsi to Ty, obětovaný a zmrtvýchvstalý.

Těžko si představit, jak je matce, která vidí umírat milované dítě, a to takovým způsobem. Která ví, proč umírá, která ví o ceně této krve. A právě v této chvíli, jako svou závěť, jí odkazuješ nás, kteří jsme příčinou Tvého i Jejího utrpení. Jak nás, Pane, miluješ. Kéž bychom Marii přijali do svého života jako sv. Jan, tak, že již nic neudělal, u čeho by Ona nebyla.

Pane, i po své smrti trpíš dál ve svých, kteří tvoří Církev, Tvé tajemné Tělo, jak píše sv. Pavel: „Já na svém těle snáším to, co ještě zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap.“ Stejně tak a zvláště i Panna Maria pokračovala po Tvé smrti ve své sebeodevzdanosti do vůle Boží. Co asi zakoušela, když Tě viděla mrtvého a s probodeným srdcem. Co asi zakoušela, když Tě pak po sejmutí s kříže naposledy držela na svém klíně! Jako kdysi v Betlémě chovala malé Děťátko a pronikala do Tvého tajemného plánu naší spásy, tak Tě nyní opět drží a uvažuje o tomto plánu, který je už vykonán. S jakou radostí si uvědomovala, že je splněna Otcova vůle, že můžeme být spaseni. Jak je to pro nás nepochopitelné!

Jakou radost pak měla z Tvého zmrtvýchvstání! A když očekávala s učedníky Tvého slíbeného Ducha Svatého, dala Církvi příklad vytrvalé modlitby. Opět však zakouší fyzickou odloučenost. Ještě nesplnila do konce to, k čemu dala kdysi souhlas. Ještě je třeba být jako Matka u vznikající Církve. Ještě je třeba být s těmi, kteří následují Jejího Syna, ale též být při jejich prvních mších sv.

Ale pak, k radosti celého nebe, dostává z vůle Boží místo, které Jí právem přísluší. Nebylo by vhodné, aby tělo Té, ze které přijal Bůh své Tělo, podléhalo rozkladu. S tělem i duší byla vzata do slávy svého Syna, kde spolu s Ním kraluje. Opět můžeme myslet na Píseň písni: „Vstaň, má přítelkyně, krásko má, a pojď. Hle, zima pominula, lijavce přešly, jsou tytam. Po zemi se objevují květy, nadešel čas prořezávat révu, hlas hrdličky je slyšet v naší zemi, fíkovník nasadil první plody, voní kvítky vinné révy. Vstaň, má přítelkyně, krásko má, a pojď. Holubičko moje v rozsedlinách skály, v úkrytu nad strží, dopřej mi zahlédnout tvou tvář, dovol mi slyšet tvůj hlas.“ A o něco dále: „Kdo je ta, jež vystupuje z pouště jako sloup dýmu, ovanuta vůní kadidlovou z myrhy...?“

Ty, Pane, nechceš odmítnout prosby Té, která neodmítla splnit Tvou vůli. Vždyť jsi Její syn, ctíš Ji jako Matku, Ty, Bože. Tím spíše bychom Ji měli ctít my, obyčejní lidé.

Pane, učíš, ať se již brzy vyplní to, co řekla ve Fatimě: „Nakonec mé Neposkvrněné srdce zvítězí.“

Prosíme, daruj nám pravý pokoj, mír světu i našim rodinám, ať jsou jako ta rodina v Nazaretě. Daruj nám ochotu splnit vždy až do důsledků Tvou vůli, jako ji i Panna Maria plnila, a jednou nám dej, abychom Tě spolu s Ní mohli chválit navěky. Amen.

Za Církev, zvláště za kněze

Pane Ježíši Kriste, kterému se v nebi klaní cherubové, serafové i všechny ostatní kůry andělů spolu se svatými, kteří, Tebou vykoupeni, patří již na Tebe v blaženém patření, na jejich přímluvu Tě prosíme, přijmi tuto adoraci za nás, kteří ještě bojujeme svůj duchovní zápas, za nás, církev putující. Svatí již dosáhli cíle, kterým jsi Ty, za duše v očištění budeme prosit při jiné adoraci, dnes Tě tedy chceme prosit za třetí část Tvého lidu. Ty sám jsi ustanovil Církev, aby byla světlem národů, jí jediné jsi světil svátosti, aby jimi sloužila svým dětem na cestě ke spáse, jí jsi seslal svého Svatého Ducha, jí jsi vybavil mnoha dary a jí jsi přislíbil, že s ní zůstaneš do konce časů. Zajisté i mimo její hranice působíš a připravuješ si lidi na přijetí Evangelia, které jsi světil Církvi, ale své Církvi jsi světil plnost všech prostředků, ačkoli jsme si to sami nezasloužili. Děkujeme Ti, Pane, za tento dar a prosíme, chraň nás, abychom se kvůli tomu nevyvyšovali nad druhé, spíše ať s pokorou a vděčností přistupujeme k Tobě a také Tě prosíme za všechny ostatní lidi: Přiveď je k sobě a obdaruj je, jak sám chceš, všemi dary věčnými i pozemskými.

Pane, světil jsi své Církvi evangelium, radostnou zvěst o svém díle naší spáse, o svém utrpení a zmrtvýchvstání. Prosíme, chraň nás svým Svatým Duchem, ať pravdy víry vyznáváme a předáváme nezfalšované a neporušené, abys nás jednou nemusel zavrhnout se slovy: „Pryč ode mě.“ Posíláš nás, Pane, ke všem národům, aby všichni slyšeli radostnou zvěst o Tobě. Prosíme, připravuj jejich srdce pro přijetí Tvého evangelia k jejich spáse. Buď s misionáři a pomáhej jim, potvrzuj pravdivost jejich slova, ať se Tvé království šíří jako na počátku.

Dal jsi, Pane, své Církvi svátosti: Prosíme, dej, ať k nim přistupujeme s náležitou úctou, ať pamatujeme, jakou cenu mají, když svou účinnost čerpají z Tvé oběti. Ať je využíváme, aby nepřišla tato možnost nazmar.

Vypravil jsi, Pane, svou Církev Učitelským úřadem a přislíbil ochranu, aby vše, co je nám předkládáno jako definitivní výrok, bylo v souladu se skutečností. Jak velké je to tajemství, jak nepochopitelné pro ty, kdo neznají Tvou moc. Ale nám jsi dal, abychom Ti věřili a spoléhali na Tvá slova, že jsou pravdivá a že když přislíbil, že budeš naši víru chránit od omylu, svůj slib dodržíš.

Pane, na začátku jsi seslal své Církvi svého Svatého Ducha: Dej, ať v Jeho síle konáme, k čemu povoláváš každého z nás, každého na jeho místě. Ať necháváme Ducha Svatého v nás působit, ať je celý svět zapálen Tvou láskou.

Pane, po svém zmrtvýchvstání jsi svou Církev odevzdal Petrovi jako pastýři. Prosíme, posiluj papeže, nástupce sv. Petra, a biskupy ve společenství s ním, nástupce apoštolů, ať dobře vedou Tvůj lid, ať žijí v pokoji mezi sebou, aby jejich hlásání neztrácelo na věrohodnosti. Ať káží Tebe, a ne sebe, ať se jednou i se svými svěřenými mohou radovat u Tebe.

Dnes zvláště chceme prosit za kněze a za nová duchovní povolání. Vždyť Ty sám říkáš: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo.“ Pane, jestli chceš s námi zůstat tajným způsobem, jako jsi nyní zde před námi, prosíme, dávej nám kněze, aby mohli přinášet na Tvých oltářích svatou mešní oběť, aby jednou nezůstaly Tvé svatostánky prázdné a nemuseli jsme říkat, jako Marie Magdaléna: Vzali mého Pána a nevím, kam ho položili.

Na závěr, Pane, prosíme, přijmi naše prosby i za naše odloučené bratry a sestry, kteří tvoří jiné církve a církevní společenství. Dej se jim poznat jako ten, kdo i je miloval až k smrti, kdo se i za ně obětoval. Ukaž jim svou lásku, ať se k Tobě navrátí. Ať není narušována jednota, která sice nadále trvá v katolické církvi, ale která již není mezi všemi těmi, kdo Tě vyznávají. Nenechávej je v nebezpečí falešných nauk, které jsi Ty nehlásal a které jsou Ti cizí. Chraň je před útoky nepřátel, posiluj je a spolu se všemi, které ještě povoláš, je přiveď, aby byl jeden ovčín a jeden Pastýř.

O to všechno prosíme na přímluvu Panny Marie, Matky Církve, i všech svatých Tebe, našeho Pána a Boha, který žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého: Bůh po všechny věky věků. Amen.

Za nás, za ty, ke kterým jsme posláni, za obrácení hříšníků a těch, kteří ještě Pána neznají

Pane Ježíši Kriste, přijmi chválu od nás, nehodných za to, že se Ti opět smíme zde klanět. Děkujeme Ti za tento často tak nedoceněný dar. Dnes, prosíme, přijmi tuto adoraci za ty, se kterými se setkáváme, ale také za nás a za obrácení všech těch, kteří se od Tebe vzdalují a zalíbili si raději hřích než Tebe. Pamatujeme také na všechny, kteří o Tobě ještě neslyšeli nebo slyšeli zkresleně. Též na všechny misionáře a všechny, kteří jakkoli šíří Tvé království. Všechny svěřujeme Tvé dobrotě a prosíme, pomáhej nám i jim.

Prosíme zvláště za obyvatele Libouchce a okolí. Vždyť i za ně jsi prolil svou krev. Nevzpomínej, pokud se proti Tobě provinili, ale odpusť, protože všichni jsme chybní a potřebujeme Tvé odpuštění. Dej, ať vše, co zde bylo v jednotlivých turnusech Antiochie s Tvou pomocí zaseto, roste a přinese ovoce. Rukama Panny Marie Ti svěřujeme i tento poslední turnus s prosbou, abys doplnil co schází z důvodu naší nedokonalosti. Ať si uvědomujeme, že jsme jen nástroje v Tvé ruce, že jsi to Ty, kdo má konat tyto misie. Ať nehledáme slávu svou, ale jen Tvou. Ukaž moc své lásky a svého milosrdenství a na přímluvu Panny Marie, Tvé Matky, která s Tebou trpěla a nyní s Tebou kraluje, na přímluvu patronů této farnosti i všech Tvých svatých, a na prosby všech, o kterých ani nevíme, přiveď všechny tyto lidi, současné i dřívější, i ty, kteří se teprve narodí k sobě do svého království. Ať nepřijde nazmar to, co pro ně získal za tak vysokou cenu. Podobně prosíme i za všechny hříšníky a ty, kteří Tě ještě neznají: Smiluj se nad nimi, neboť Ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen.

Tajemství Eucharistie

Pane Ježíši Kriste, jak jsi zde přítomný? Pokorně se před Tebou skláníme a vyznáváme: Bože, u Tebe není nic nemožného. Tvá láska jde až do krajnosti. Ty chceš být s námi i po svém nanebevstoupení.

Vůbec by nemělo cenu uvažovat o tajemství Eucharistie a o Tvé přítomnosti zde, kdybychom nevěděli o Tvé všemohoucnosti. Věříme Ti, Pane, že co říkáš, je pravdivé. A Ty říkáš: „Toto je moje tělo.“ „Toto je má krev.“ A říkáš, že je to tělo, které se vydává, krev, která bude vylita na odpuštění hříchů. Tak jsi Ty sám ukázal na jednotu mezi mší sv., kterou jsi konal při poslední večeři, a svou obětí, kterou jsi vykonal den nato.

Vyznáváme před Tebou, Pane, že jsme omezeni a že naše smysly nestačí na to, aby pozorovali toto veliké tajemství, tajemství Tvé lásky. Ty sám, Pane, zapal svou láskou v našich srdcích oheň, ať je naše mysl ozářena světlem Tvé nauky, kterou rozumem pochopit nemůžeme, a doved' nás, jako kdysi pochybujícího apoštola Tomáše, k vyznání: Pán můj a Bůh můj.

Tato svátost Tvé lásky, kterou jsi Ty sám, přesahuje ostatní svátosti. Ty čerpají svou účinnost od Tebe, který se zde obětuješ, a jako krev a voda tryskající z Tvého probodeného srdce zavlažují naše duše a připravují je na setkání s Tebou. Ale tato Svátost¹⁴, Pane, to jsi Ty sám.

Kam Tě dovedla Tvá láska? Ty, od věčnosti plozený svým Otcem, jedné podstaty, jediného nerozděleného božství, jediné slávy tohoto božství, ses ponížil, abys nás zachránil. Jak podivuhodný čin: Bůh se stává člověkem. Jak nepochopitelné: Bůh na sebe bere tresty za hříchy celého světa. Nevinný a nejsvětější umírá jako největší hříšník. Nestačí Ti, Pane, takové ponížení? Ne. Ještě po smrti necháváš probodnout své Nejsvětější Srdce, abys i tu poslední kapku krve za nás prolil. To vše z lásky k nám. Při Tvé smrti se roztrhla chrámová opona na znamení, že je umožněn přístup k tomu nejposvátnějšímu, k Nejsvětějšímu, k Bohu. Možnost odpuštění hříchů a tedy i přístup k Bohu, který nás stvořil. Tvé Srdce však je mnohem tajemnější oponou. Ta první byla roztržena mimořádným zásahem, ale Tvé srdce kopím, bez sebemenší úcty. Takové ponížení! A my máme přístup do velesvatyně, která nebyla vystavěna lidskýma rukama. Tudy se vchází do věčného života. Není nikdo spasen, než skrze Tvou oběť. Ty, jediná cesta ke spáse, smiluj se nad námi.

Jistě je dostatečně záslužné Tvé konání, a tu Tvá láska chce, abychom i my měli podíl na Tvém díle spásy. Nabízíš nám možnost účasti na Tvé oběti. Na prvním místě své Matce, která je tak zvláštním způsobem spojena s Tebou a Tvým dílem, protože Ti dala tělo, to tělo, které se zde obětuje, to srdce, které je zde probodené. Jak jí bylo, když to viděla! Jak Ti bylo, když viděls, že se kvůli Tobě rmoutí. Jak jí bylo, když poznávala, že i Její smutek je jednou z příčin Tvého utrpení! Ale pokorná služebnice Páně chce konat Boží vůli, hlavně ať je Bůh oslaven a my ať jsme spaseni. Co jsi řekl své Matce, když jsi umíral na kříži? Čím jsi ji potěšil v jejím zármutku, který nelze k ničemu přirovnat a který zná jen matka umírajícího syna? Dáváš jí novou příležitost ke konání Boží vůle. V čem však spočívá tato vůle? Říkáš: „To je tvůj syn.“ Dáváš nám ji za matku. Nám, kteří jsme příčinou Tvého i Jejího utrpení. Tak veliká je Tvá láska.

Takto se účastní Tvého díla Tvá Neposkvrněná Matka, vždy Panna Maria. Ale i nám dovoluješ být s Tebou při Tvé oběti. Věděls, jak nevhodně budeme přistupovat ke mši sv., této Tvé oběti, a přesto Ti nic nezabránilo a ustanovils ji. Věděls o neuctivém přijímání, ale přesto jsi ustanovil i to. Tak jsi i nadále ponižován, často více, než tehdy na kříži, a i takto pokračuje Tvá jediná a jednou provždy vykonaná oběť za naši spásu. Taková je Tvá láska. A to všechno jen proto, abys mohl být s námi a my s Tebou, abychom i my mohli spolupracovat na Tvém díle, když se při sv. přijímání spojujeme s Tebou, Tebou obětujícím se.

Když, Pane, myslíme na Tebe, poznáváme svou ubohost. Čím si zasloužíme, že zde smíme před Tebou klečet? Čím si zasloužíme, že Tě smíme přijímat? Nepřijímali bychom Tě, kdybys neřekl „Jezte.“ Proto prosíme, očist'uj naše rty, kterými Tě přijímáme, jako jsi ve vidění očistil rty proroka Izaiáše

¹⁴ Slovo „svátost“ v případě Eucharistie lze chápat různě. Mluvíme-li o svátosti jako o *znamení*, máme na mysli oddělení proměňování vína v Krev od proměňování chleba v Tělo, což má *značit* Ježíšovu smrt, kdy se odděluje krev od těla. Říkáme-li však slova „Nejsvětější Svátost“, máme už na mysli *samotného Krista*, přítomného zde skutečně, *podstatně* pod podobou chleba.

žhnoucím uhlím z oltáře, uhlím, který symbolizoval Tebe položeného na oltáři. Tak nás svou milostí očisti, abychom lidem správně zvěštovali, co pro naši spásu vykonal a stále konáš. Amen.

O smíření

Pane Ježíši Kriste, který jsi zde pravdivě, skutečně a podstatně přítomný, s celým lidstvím, ale i s celým božstvím, kterému se i zde klaní zástupy andělů, Ty sám nabízíš také nám možnost, abychom se Ti zde a nyní klaněli. Děkujeme Ti, žes nás povolal, a prosíme, přijmi tuto naši modlitbu, kterou Ti chceme rukama Tvé panenské Matky Marie dát.

Co Ti můžeme dát za všechny urážky Tebe, našeho Pána, za urážky, kterými jsi urážen a zesměšňován v této Svátosti, ale i mnoha jinými způsoby? Pane, nemáme nic, čím bychom to všechno nahradili. Poručíme se jen do Tvého nekonečného milosrdenství, do Tvé oběti, kterou Ty sám nahrazuješ, co jsme my zavinili.

Tvé probodené srdce, které nás tolik milovalo, je nám důkazem, že chceš, abychom se s Tebou smířovali, a že ze své strany jsi udělal vše. Nejen, žes za nás podstoupil smrt, ale i po smrti jsi nechal probodnout své srdce, a tak jsi nám jakoby otevřel přístup do nitra své osobnosti a svého života. A díky svým ranám nám nabízíš odpuštění. Tak lze říci, že skrze Tvé rány vcházíme k Otci a tedy do věčného života, tak i skrze tuto Tvou ránu v Tvém boku přistupujeme ke zdroji živé vody, kterou je Duch Svátý. Jak výmluvné bylo, že poté, co Ti voják probodl srdce, vytryskla z něho krev a voda, a jak se modlíme, otevřela se Církvi studnice života.

Pane, když dnes chceme uvažovat o smíření, poznáváme, že by nás měl Tvůj příklad zavazovat. Tys neváhal jít místo nás na smrt, abys nás smířil s Otcem, a my tak často nechceme žít v přátelství ani s Tebou, ani s lidmi. Proto Tě dnes prosíme, dej, abychom nehledali stále jen svůj prospěch, ale abychom se dokázali i zapřít, něco snést a druhému odpustit.

Když se Tě Petr ptal, kolikrát máme během dne odpustit, a uvedl přitom číslo plnosti, odpověděls, že ne tak málokrát, ale stále. A kolikrát odpouštíš Ty nám! Dej, ať na to nikdy nezapomeneme a podle Tvého příkladu jednáme i my. Jak málo od nás požaduješ, když chceme, aby nám bylo odpuštěno, a my často od druhých chceme tolik a s odpuštěním váháme. Jak velké urážky nám Ty odpouštíš, a my často nechceme odpouštět maličkosti. Kéž je nám Tvé Nejsvětější Srdce vzorem. Při pohledu na modlitbu, kterou nás Ty sám naučil, vidíme, že naše odpuštění je podmínkou, abychom mohli přijímat odpuštění Tvé. Proto Tě, Pane, prosíme, dej nám více lásky k našim bližním, tedy ke všem lidem.

Také Tě chceme, Pane, odprosit za všechny chvíle, kdy jsme odmítali přijmout Tvé odpuštění, které nám nabízíš. Jak je to smutné, když Tys za nás zemřel, a my tím tak pohrdáme. Jak je smutné, když se neopětuje láska. Jak je smutné, když člověk jdoucí k záhubě má takovou možnost získat znovu, co ztrácí, a nechce. Zvláště myslíme na svatokrádežná sv. přijímání, ale i na svatokrádežné zpovědi. Tehdy se člověk chová jako Jidáš: navenek projev přátelství a dobré vůle, ve skutečnosti Tě však znovu vydáváme a zrazujeme. Těžko dokážeme vyjádřit lidskými slovy, jakým zlem a znevážením tvé lásky je svatokrádežná zpověď. Je to zesměšnění, ale zesměšnění Boha, kterého jsme už urazili, a když nám chce umožnit začít znovu, opět Ho urážíme, a to tak strašným způsobem.

Všechny tyto prosby chceme nyní shrnout do litaní k Tvému Srdci. Ať je nám vzorem, neboť Ty sám říkáš: „Jako jsem já miloval vás, tak se milujte i vy.“ A při pohledu na kříž vidíme, co to znamená.

Za zemřelé

Pane Ježíši Kriste, opět nám nabízíš prožít chvíle ve své přítomnosti. Jsi sice všude, avšak zde jsi přítomen jedinečným způsobem. Jako tři apoštolové, když na hoře Tábor mohli více proniknout do Tvého tajemství, nechtěli odejít, protože jim bylo s Tebou dobře, tak, prosíme, dej i nám, ať tyto chvíle zde jsou pro nás chvílemi radosti. Kolik lidí, až když se ocitli někde na opuštěném místě, poznávalo zpětně, jak velikým darem je Eucharistie, kterou nyní nemají. Jak velmi litovali, že si jí dříve nevážili. Můžeme na Tebe, Pane, hledět, i když svoji přítomnost skrýváš pod způsobu chleba, přesto věříme, že To, na co hledíme, jsi Ty sám. Děkujeme Ti za to a chválíme Tě.

Dnes Tě chceme, Pane, spolu s Tvou Matkou prosit za Ty, kteří již zemřeli, ale nemohou Tě ještě vidět tak, jako svatí v nebi: duše v očistci, které si samy pomoci nemohou a jsou odkázány jen na naši pomoc, čímž se upevňují svazky tohoto společenství. Duše, které trpí i tím, že ještě nemohou být s Tebou. Jak rády by s Tebou už byly, ale pozorují v sobě překážky, které musí být očištěny jako ohněm. Zvláště chceme pamatovat na ty, za které konkrétně se již nikdo nemodlí nebo se modlí málo. Také za ty, které čeká ještě velké očištění. Jak často zapomínáme na tyto naše bratry a sestry a nepomáháme jim. Můžeme na ně pamatovat v modlitbách, při mši svaté, nechat za ně sloužit mši svatou, nabídnout Ti za ně konání dobrých skutků. Tak snadné věci, a tolik by jim pomohly. Dnes, Pane, přijmi, prosíme, tuto adoraci za ně a Ty sám ze své oběti, ze zásluh Panny Marie a svatých doplň to, co ještě chybí k dokonalosti těchto duší.

Pane, přijmi naše modlitby za ty, kteří za svého života byli vlažní ve svém vztahu k Tobě, kteří nekonali horlivě skutky lásky vůči svým bližním a potřebným, s kterými se ztotožňuješ, takže vlastně nebylo pomoheno Tobě. Přijmi modlitby za ty, kteří sice žili v hříchu, ale v poslední chvíli poznali svůj ubohý stav a využili milosti k obrácení, kterous jim nabídl, ale že jen taktak unikli věčnému zavržení. Zbývá ještě mnoho k jejich zdokonalení. Prosíme, doplňuj, co chybí, aby se již brzy mohly radovat s Tebou. Prosíme, dej i nám sílu, abychom se za ně rádi modlili, konali za ně dobré skutky a také rádi pro ně získávali odpustky.

Ty, který jsi nepřišel kvůli spravedlivým, ale kvůli hříšníkům, jak velikou lásku chováš k těmto svým ubohým a drahým, které Tvé Srdce tolik milovalo. Ukaž svou lásku k nim, ukaž moc a velikost svého milosrdenství, ukaž, Pane, sílu své oběti a zásluh, které jsi získal Ty, i Tvé tajemné Tělo – Církev, a odpusť jim tresty, které ještě zbývají, odpusť dluhy, které nejsou ještě zaplacený.

Jako kdysi v ráji bral člověk ze stromu poznání, na který neměl právo, tak naopak Ty, Pane, dávej ovoce ze stromu života, stromu svého kříže, ovoce, kterým je odpuštění a možnost být s Tebou. Ty jsi za ně prolil svou krev, prosíme, dej, ať smyje i z nich stopy vin, ať jsou čisté a svaté, aby se již mohly radovat s tebou. Přijmi i tuto adoraci a naše dnešní sv. přijímání za ty, kteří Tě snad ve svém životě nepřijímali, i když mohli. Teď by Tě rádi měli, ale nemohou. Prosíme, slituj se nad nimi, vždyť i tyto jsi svěřil ve svatém Janu své Matce. Přijmi její prosby za ně, neboť Tobě patří všechna moc i sláva navěky. Amen.